

קומבינטוריקה

תוכן העניינים

1	1. קומבינטוריקה בסיסית
15	2. הבינום של ניוטון
17	3. הכלה והדחה
20	4. פונקציות יוצרות
23	5. נוסחאות נסיגה (רקורסיה)
28	6. תורת הגרפים
47	7. אינדוקציה
49	8. שובך היונים

קומבינטוריקה

פרק 1 - קומבינטוריקה בסיסית

תוכן העניינים

1. מבוא לקומבינטוריקה בסיסית..... 1
2. קומבינטוריקה יותר לעומק..... 7

מבוא לקומבינטוריקה בסיסית

שאלות

(1) חשבו, ללא מחשבון:

א. $\frac{4! \cdot 7!}{0! \cdot 10!}$

ב. $\frac{14! \cdot 20!}{10! \cdot 17!}$

(2) הוכיחו את הזהויות הבאות:

א. $(n-2)!(n^2 - n) = n!$

ב. $(n-1)!n^2 + n! = (n+1)!$

ג. $\frac{1}{(n-1)!} = \frac{(n+2)^2}{(n+2)!} + \frac{n^2 - 2}{(n+1)!}$

(3) חשבו ללא מחשבון:

א. $\binom{5}{3}$

ב. $\binom{4}{1}$

ג. $\binom{10}{0}$

ד. $\frac{1}{13} \binom{14}{11}$

(4) הוכיחו את הזהויות הבאות:

א. $\binom{n}{n} = \binom{n}{0} = 1$

ב. $\frac{k}{n} \binom{n}{k} = \binom{n-1}{k-1}$

ג. $\frac{n+1}{k+1} \binom{n}{k} = \binom{n+1}{k+1}$

ד. $\binom{2n}{n} + \binom{2n}{n-1} = \binom{2n+1}{n}$

- 5) ענו על הסעיפים הבאים :
- א. כמה תוצאות אפשריות יש להטלת קובייה ואחר כך סביבון?
רשמו את כל התוצאות.
- ב. כמה תוצאות אפשריות יש להטלת קובייה ואחר כך סביבון ואחר כך מטבע? רשמו את כל התוצאות.
- ג. עושים ניסוי ומטילים מטבע.
אם יצא עץ אז מטילים סביבון ואם יצא פלי אז מטילים שוב את המטבע ולאחר מכן סביבון.
כמה תוצאות אפשריות לניסוי?
למשל (פלי, פלי, גדול) ו-(עץ, היה) הן תוצאות אפשריות.
רשמו את כל התוצאות.
- 6) ענו על הסעיפים הבאים :
- א. מהאותיות ב, ג, ד, ה ניצור מילה בת שתי אותיות, לא בהכרח בעלת משמעות. רשמו את כל המילים האפשריות ואשרו עם עיקרון הכפל.
- ב. מהאותיות א, ב, ג, ד, ה ניצור מילה בת שלוש אותיות, לא בהכרח בעלת משמעות. כמה מהמילים הנ"ל מתחילות באות א וגם א מופיעה פעם אחת בדיוק?
(רמז : סעיף קודם)
- 7) במסעדה מציעים ארוחה עסקית, המורכבת ממנה ראשונה, עיקרית ושתייה. המנה הראשונה יכולה להיות סלט ירקות, סלט פטריות, סלט כבד קצוץ או מרק עוף. המנה העיקרית יכולה להיות סטייק אנטרקוט, שניצל, כבד אווז, דג, לזניה טבעונית, או שניצל מהצומח, ולשתייה מוצע, קפה, תה, לימונדה או קולה.
- א. כמה ארוחות אפשריות יש?
ב. כמה ארוחות אפשריות יש אם אין שתיה חמה?
ג. כמה ארוחות אפשריות יש למסעדה להציע לסועדת טבעונית?
- 8) כמה תת קבוצות יש לקבוצה $A = \{1, 2, 3, 4, 5, 6, 7\}$,
- א. בנות שלושה איברים? רשמו את כולן.
ב. בנות ארבעה איברים? השוו לסעיף א'.
ג. רשמו את כל התמורות של 0001111 והשוו לסעיפים קודמים.
ד. בכמה תמורות של המספרים 001122222222 כל 0 חייב להופיע ליד 1?
- 9) בכמה אופנים שונים ניתן להרכיב זוג מתלמידי כיתות א', אם בכיתה א' יש 1 יש 20 בנים ובכיתה א' 2 יש 15 בנות, כך ש :
- א. ללא הגבלה.
ב. זוג מעורב (בן ובת).
ג. זוג חד מיני (שני בנים, או שתי בנות).

10 בלוטו יש 45 מספרים וצריך לנחש 6 מספרים ואת המספר החזק מתוך הקבוצה $\{1, 2, 3, 4, \dots, 10\}$. כמה אפשרויות יש?

11 בכמה אופנים שונים ניתן לבחור מספר תלת ספרתי כך ש:
 א. ללא הגבלה (זכרו שמספר לא יכול להתחיל באפס).
 ב. כל ספרותיו שונות.
 ג. כל ספרותיו שונות וסדר הספרות לא משנה?
 (למשל 123 ו-321 נחשבים אותו דבר)
 ד. כל ספרותיו שונות וגם בסדר יורד. כלומר, ספרת המאות גדולה או שווה מספרת העשרות גדולה או שווה מספרת היחידות.
 ה. כל ספרותיו שונות וגם בסדר עולה. כלומר, ספרת המאות קטנה או שווה מספרת העשרות קטנה או שווה מספרת היחידות.

12 כמה מספרים מורכבים מהמספרים 1,2,3,4,5,6,7 יש, כך ש:
 א. באורך 7?
 ב. באורך 7 וכל ספרה מופיעה פעם אחת לכל היותר?
 ג. באורך 7 וכל ספרה מופיעה פעם אחת לפחות?

13 בכמה אופנים שונים ניתן להשיב 5 זוגות נשואים על ספסל בן 10 מקומות (ענו גם לגבי שולחן עגול) כך ש:
 א. ללא הגבלה.
 ב. כל אישה תשב לצד בן-זוגה.
 ג. גבר ישב רק ליד אישה.
 ד. אף שתי נשים לא ישבו זו לצד זו ואף שני גברים לא ישבו זה לצד זה.

14 כמה מספרים שונים בני חמש ספרות ניתן להרכיב מהספרות 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, כך ש:
 א. ללא הגבלה.
 ב. המספר מתחיל בספרה 2.
 ג. המספר לא מתחיל בספרה 2.
 ד. כל הספרות שונות.
 ה. הספרות 1 וגם 2 לא מופיעות.
 ו. בדיוק אחת מן הספרות 1 או 2 מופיעה.
 ז. ספרות 1 וגם 2 מופיעות.
 ח. חזרו על סעיפים ה-ז כאשר כל הספרות שונות.
 ט. כל הספרות שונות והספרות 1,2 מופיעות צמודות.
 י. כל הספרות שונות והספרות 1,2 מופיעות ולא צמודות.
 יא. כל הספרות שונות והספרות 1,2,3 מופיעות וצמודות.
 יב. כמו סעיף יא וגם הספרות 6,7 מופיעות וצמודות.
 יג. כמו סעיף יא וגם הספרות 6,7 מופיעות ולא צמודות.

15) בכמה אופנים שונים ניתן להרכיב קוד סודי המורכב מארבע ספרות מתוך הספרות 0,1,2,3,...,9, כך ש:

- ללא הגבלה?
- הקוד מגדיר מספר זוגי?
- הקוד מגדיר מספר המתחלק בחמש?
- אין בקוד ספרות זהות?
- יש בקוד לפחות שתי ספרות זהות?
- יש בקוד בדיוק שתי ספרות זהות?
- אין בקוד את הספרה 5?
- הספרה 5 חייבת להופיע בקוד?
- יש בקוד לפחות אחד מהספרות 4,5?
- אין בקוד לא את הספרה 4 ולא את הספרה 5?
- אם יש את הספרה 5 אז אין ספרה יותר גדולה מ-5?

הדרכה: רשמו שני מספרים המקיימים את התנאי ושניים שאינם מקיימים את התנאי וכתבו מהו המשלים של סעיף זה: נסחו זאת על דרך החיוב. כלומר, בלי להשתמש במילים 'אין' ו-'לא'.

16) נתונה הקבוצה $A = \{1, 2, 3, \dots, 17\}$. כמה תת קבוצות יש ל-A כך ש:

- ללא הגבלה?
- בנות 3 איברים?
- בעלות 3 איברים לפחות?
- מכילות רק מספרים זוגיים? רק אי זוגיים?
- מכילים רק מספרים מאותה זוגיות?
- מכילות אי זוגי אחד לפחות?
- מכילות זוגי אחד לפחות וגם אי זוגי אחד לפחות?
- אם הן מכילות את 1 אז מכילות גם את 2 (סעיף קשה; אפשר לנסות בעזרת משלים)
- מכילות ממש את $\{1, 2, 3\}$.

17) בכמה אופנים שונים ניתן להכניס 7 כדורים ל-13 תאים, כך ש:

- הכדורים שונים ומותר יותר מכדור בתא?
- הכדורים זהים ומותר יותר מכדור בתא?
- הכדורים שונים ואסור יותר מכדור בתא?
- הכדורים זהים ואסור יותר מכדור בתא?
- הכדורים שונים ויש תא יחיד ובו שני כדורים ובכל היתר כדור יחיד?
- הכדורים זהים ויש תא יחיד ובו שני כדורים ובכל היתר כדור יחיד?

- 18** נתונים חמישה כדורים ונתונים שבעה צבעים שונים (למשל שחור, לבן, אפור, צהוב אדום כחול וסגול).
בכמה אופנים שונים ניתן לצבוע את הכדורים ולסדרם בשורה אם:
- סדר הכדורים בשורה משנה.
 - סדר הכדורים בשורה לא משנה.
- כלומר, ארבעה כדורים שחורים ואחד לבן זה נחשבו אותו דבר לא משנה היכן הלבן ממוקם.
- 19** עבור $A = \{1, 2, 3\}$ $B = \{x, y\}$, חשבו כמה פונקציות יש מ- A ל- B ומ- B ל- A , ואשרו עם עיקרון הכפל.

תשובות סופיות

- (1) א. $\frac{1}{30}$ ב. $\frac{1001}{285}$
- (2) הוכחה.
- (3) א. 10 ב. 4 ג. 1 ד. 28
- (4) הוכחה.
- (5) א. 24 ב. 48 ג. 12
- (6) א. 16 ב. 16 ג. 16
- (7) א. 96 ב. 48 ג. 16
- (8) א. 35 ב. 35 ג. 35 ד. 180
- (9) א. 595 ב. 300 ג. 295
- (10) 81,450,600
- (11) א. 900 ב. 648 ג. $\binom{10}{3}$ ד. $\binom{10}{3}$ ה. $\binom{9}{3}$
- (12) א. $\binom{7}{7}$ ב. אין ג. אין
- (13) א. ספסל: 10!, מעגל: 9! ב. ספסל: 5!·2⁵, מעגל: 4!·2⁵ ג. ספסל: 2!(5!)², מעגל: 4!·5! ד. ספסל: 2!(5!)², מעגל: 4!·5!
- (14) א. 7⁵ ב. 7⁴ ג. 6·7⁴ ד. 3·4·5·6·7 ה. 5⁵
- ו. $2(6^5 - 5^5)$ ז. $7^5 - 2 \cdot 6^5 + 5^5$ ח. 5! (ה) ח. 10·5! (ו)
- ט. 4·5! י. 6·5! יא. 216 יב. 24 יג. 12
- (15) א. 10⁴ ב. 5·10³ ג. 2·10³ ד. 10·9·8·7
- ה. $10^4 - 10 \cdot 9 \cdot 8 \cdot 7$ ו. $9^4 \cdot \binom{4}{2} \cdot 10 \cdot 9 \cdot 8$
- ז. $9^4 + 6^4 - 5^4$ ח. $10^4 - 9^4$ ט. $10^4 - 8^4$ י. 8⁴ יא. 130,918
- (16) א. 2¹⁷ ב. 680 ג. 130,918 ד. זוגיים: 2⁸, אי זוגיים: 2⁹, אותה זוגיות: 768
- ה. לפחות אי זוגי אחד: 130,816, לא מאותה זוגיות: 130,304
- ו. 98,304 ז. 16,383
- (17) א. 13⁷ ב. $\binom{19}{7}$ ג. $\binom{131}{61}$ ד. $\binom{13}{7}$
- ה. $13 \binom{7}{2} \binom{12}{5} 5!$ ו. $13 \cdot \binom{16}{5}$
- (18) א. 7⁵ ב. $\binom{11}{5}$
- (19) מ-A ל-B: 8, מ-B ל-A: 9

קומבינטוריקה יותר לעומק

שאלות

- (1) בכמה אופנים ניתן לסדר 10 אנשים בשורה כך ש:
- ללא הגבלה.
 - אבי ובני סמוכים.
 - אבי, בני וגדי סמוכים.
 - אבי ובני לא סמוכים.
 - אבי ובני סמוכים וגם גדי ודני סמוכים.
 - אבי ובני סמוכים וגדי ודני לא סמוכים.
- (2) בכיתה בה יש 10 בנים ו-15 בנות יש להרכיב נבחרת כדורסל בה יש לפחות שני בנים ולפחות שתי בנות. בכמה דרכים ניתן לעשות זאת?
- (3) בכמה אופנים שונים ניתן להניח 8 צריחים על לוח שחמט 8×8 מבלי שאף צריח יאיים על חברו כך ש:
- (צריח מאיים על חברו אם הוא נמצא באותה שורה או באותה עמודה של חברו)
- כל הצריחים הם לבנים.
 - שלושה צריחים הם לבנים וחמישה הם שחורים.
 - הצריחים נלקחים מתוך שקית ובה מלאי בלתי מוגבל של צריחים לבנים ומלאי בלתי מוגבל של צריחים שחורים.
- (4) בכמה מספרים 6 ספרתיים מופיעה הספרה:
- 0 פעם אחת בדיוק.
 - 0 פעם אחת לפחות.
 - 7 פעם אחת לפחות.
 - 7 פעם אחת בדיוק.
- יש לזכור שמספר לא יכול להתחיל בספרה 0.
- (5) ענו על הסעיפים הבאים:
- יהי n טבעי. בכמה תת קבוצות של $\{1, 2, 3, \dots, 2n\}$ יש אי זוגי אחד לפחות?
 - בכמה תת קבוצות של $\{1, 2, 3, \dots, 2n\}$ יש לפחות $n+1$ איברים?

- 6) בכמה אופנים שונים ניתן לחלק 10 לימונדות זהות, כוס קולה 1 וכוס קינלי 1 ל-4 תלמידים צמאים, כך שכל תלמיד מקבל לפחות משקה אחד והקולה והקינלי ניתנים לתלמידים שונים?
- 7) בכמה דרכים ניתן לחלק 400 כדורים זהים ל-3 תאים, כך ש:
- יש תא ובו יותר מ-200 כדורים.
 - בכל תא מספר זוגי של כדורים.
 - בשני תאים מתוך השלוש מספר אי זוגי של כדורים ובתא אחד מספר זוגי של כדורים.
- 8) 7 אנשים נכנסים למעלית בבניין בן 13 קומות. בכמה אופנים הם יכולים ללחוץ על כפתורי המעלית כך ש:
- המעלית תעצור בקומה החמישית? (יתכן ותמשיך הלאה משם)
 - המעלית תעצור בקומה החמישית לכל היותר.
 - המעלית תגיע לפחות עד הקומה החמישית.
 - המעלית תעצור בקומה החמישית (ולא תמשיך משם הלאה).
- 9) בכמה דרכים ניתן לחלק n כדורים לבנים זהים ו- n כדורים צבעוניים (שונים) ל- $2n$, כך שבכל תא יהיה:
- לכל היותר כדור אחד.
 - לכל היותר כדור לבן אחד ואין מגבלה על מספר הצבעוניים.
 - לכל היותר כדור צבעוני אחד ואין הגבלה על מספר הלבנים.
 - מספר שווה של לבנים וצבעוניים.
- 10) במלבן בן k שורות ו- m עמודות יש לסמן \times או \circ בכל משבצת.
- הראו כי יש $(2^m - 1)^k$ דרכים לעשות זאת, כך שבכל שורה יופיע \times אחד לפחות.
 - בכמה דרכים ניתן לעשות זאת, כך שיופיע \circ אחד לפחות בכל עמודה.
 - הסיקו כי $2^{mk} \leq (2^m - 1)^k + (2^k - 1)^m$.
- 11) ענו על הסעיפים הבאים:
- כמה תמורות של $1, 2, 3, \dots, n$ מספר 2 מופיע בין 1 ל-3? (לאו דווקא צמודים. למשל, עבור $n = 7$ התמורה 4352981 חוקית, כי 2 נמצא בין 1 ל-3)
 - בכמה תמורות של $1, 2, 3, \dots, 5$ מימין למספר 3 אין מספרים קטנים מ-3. (למשל 24135 חוקית ואילו 43152 לא חוקית)

- 12** ענו על הסעיפים הבאים :
- א. בכמה אופנים שונים ניתן לחלק 12 אנשים לשלושה זוגות ושתי שלשות?
 ב. כמו סעיף א, אך בנוסף דני ודנה לא נמצאים באותה קבוצה.
- 13** כמה פתרונות בשלמים אי-שליליים יש לכל אחת מהמשוואות הבאות?
- א. $x_1 + x_2 + \dots + x_7 = 20$
 ב. $x_1 + x_2 + 5x_3 + x_4 = 14$
 ג. $(x_1 + x_2 + x_3)(x_4 + x_5 + x_6) = 18$
- 14** בכמה דרכים ניתן לבחור ועדה בת n אנשים מתוך n זוגות נשואים, כך ש :
- א. בוועדה לא ישתתף אף זוג נשוי.
 ב. מספר הגברים יהיה שווה למספר הנשים.
 ג. מספר הגברים יהיה קטן ממש ממספר הנשים.
- 15** מצאו כמה פונקציות $f: \{1, 2, 3, \dots, 3n-1, 3n\} \rightarrow \{1, 2, 3, \dots, n-1, n\}$ מקיימות את התנאי הבא: לכל איבר בתמונה יש בדיוק 3 מקורות.
- 16** מה מספר הדרכים לפזר 50 כדורים אדומים ו-20 כדורים כחולים ל-10 תאים, כך שבכל תא מספר הכדורים האדומים יהיה לפחות כמספר הכדורים הכחולים?
- 17** בכמה דרכים ניתן לחלק קבוצה בגודל $2n$ לקבוצה בגודל n ולזוגות? (ניתן להניח כי n זוגי)
- 18** בכמה דרכים ניתן לסדר בשורה 8 פילים שונים, 2 שועלים זהים ושתי תרנגולות זהות, כך שהפילים מסודרים משמאל לימין על פי משקלם בסדר עולה, ואף שועל לא יהיה צמוד לתרנגולת?
- 19** בכמה דרכים ניתן לחלק 100 כדורים לבנים ו-100 כדורים צבעוניים (כל אחד בצבע שונה) ל-250 תאים, כך שיתקיימו שני התנאים הבאים: יהיה לפחות תא אחד שמכיל יותר מכדור לבן אחד, ויהיה לפחות תא אחד שמכיל יותר מכדור צבעוני אחד.
- 20** בכמה דרכים ניתן לסדר n גברים ו- n נשים במעגל כך שבני אותו מין לא ישבו זה לצד זה? כנ"ל לגבי שורה.

- (21)** יש לבחור קבוצה של שישה ילדים מבין תלמידי כיתות א-1 ו-2א, באופן ששלושה מהם יהיו מ-1א ושלושה מ-2א. מספר הבנים בקבוצה צריך להיות שווה למספר הבנות בקבוצה (3 ו-3). ב-1א יש 10 בנים ו-15 בנות וב-2א יש 15 בנים ו-10 בנות. בכמה אופנים ניתן לבחור את הקבוצה?
- (22)** בכמה קבוצות של n כדורים ב-10 צבעים יש לפחות כדור אחד מכל צבע?
- (23)** כמה פונקציות $f: \{1, 2, \dots, n\} \rightarrow \{1, 2, \dots, n\}$ (כאשר $n \geq 1$) מקיימות את התנאי $f(k) \neq f(k+1)$ לכל $1 \leq k \leq n-1$?
- (24)** כמה פונקציות $f: \{1, 2, 3, \dots, n\} \rightarrow \{1, 2, 3, \dots, n\}$ חח"ע ועל יש, המקיימות $f(k) - k$ זוגי לכל $k \in \{1, 2, 3, \dots, n\}$?
- (25)** בכמה דרכים ניתן לחלק 60 כדורים צבעוניים (כל אחד בצבע שונה) ו-90 כדורים לבנים זהים ל-100 תאים, כך שיתקיימו שני התנאים הבאים גם יחד: יהיה לפחות תא אחד שמכיל יותר מכדור צבעוני אחד וכמו כן בכל תא יהיו לכל היותר 50 כדורים לבנים.
- (26)** בכמה דרכים ניתן לחלק 4 בנות, 2 תפוזים, ו-4 תפוחים ל-10 אנשים, כך שכל אחד יקבל בדיוק פרי אחד? שימו לב שפירות מאותו סוג נחשבים זהים.
- (27)** בכמה דרכים ניתן לבנות שורה מ- $k \geq 0$ כדורים לבנים זהים ו- $m \geq 0$ כדורים צבעוניים שונים (ושונים מלבן)?
- (28)** כמה תת קבוצות בגודל 7 יש לקבוצה $A = \{1, 2, 3, \dots, 12, 13\}$, שיש בהם שני איברים עוקבים?
- (29)** תהי $A_n = \{1, 2, 3, \dots, n\}$, כאשר $n \in \mathbb{N}_{odd}$, ותהי a_1, a_2, \dots, a_n תמורה כלשהי של A_n . הוכיחו כי המכפלה $(a_1 - 1)(a_2 - 2) \cdots (a_n - n)$ בהכרח זוגית (יש לפתור).
- (30)** מטילים n קוביות. כמה תוצאות יש אם:
- א. הקוביות שונות.
ב. הקוביות זהות.

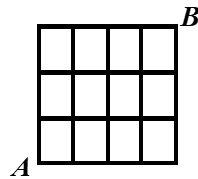
(31) נתונה הקבוצה $A = \{1, 2, 3, \dots, n\}$.

כמה זוגות של קבוצת (C, D) , $C, D \subseteq A$, כך ש:

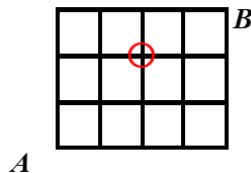
- ללא הגבלה. עבור $A = \{1, 2\}$, רשמו את כל הפתרונות.
- $C \cap D = \emptyset$. עבור $A = \{1, 2\}$, רשמו את כל הפתרונות.
- $C \subseteq D$. עבור $A = \{1, 2\}$, רשמו את כל הפתרונות.
- $C \cup D = A$. עבור $A = \{1, 2\}$, רשמו את כל הפתרונות.
- אם $2 \in C$, אז $2 \in D$ (עבור $A = \{1, 2, 3\}$, הדגימו זוג שמקיים את הדרישה וזוג שאינו מקיים את הדרישה).
- אם יש מספר אי זוגי ב- C , אז יש כזה גם ב- D (שימו לב שלא נתון ש- n הוא זוגי).

(32) חרגול נמצא בנקודה A בשריג המתואר להלן. בכל שלב יכול החרגול להתקדם צעד אחד ימינה או צעד אחד למעלה.

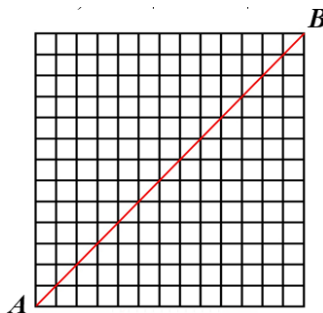
א. בכמה אופנים שונים יכול החרגול להגיע מנקודה A לנקודה B ?

ב. בכמה אופנים הוא יכול לעשות זאת מבלי לעבור דרך הנקודה המסומנת להלן $(2, 2)$?

- 33** החרגול החביב מהשאלה הקודמת לא התעייף (מדובר בחרגול ספורט) ונמצא עכשיו בנקודה A בשריג $n \times n$ המתואר להלן (13×13 להמחשה). תזכורת: בכל שלב יכול החרגול להתקדם צעד אחד ימינה או צעד אחד למעלה. בכמה דרכים יכול החרגול להגיע מנקודה A לנקודה B ? (שימו לב שהשריג בשאלה הוא $n \times n$)
- א. ללא הגבלה.
- ב. מבלי לעבור דרך אף אחד מהנקודות $(5,9), (7,3)$?
- ג. מבלי לעבור דרך אף אחד מהנקודות $(7,9), (5,3)$?
- ד. מבלי לגעת באלכסון האדום? (פרט לנקודת ההתחלה ונקודת הסיום)

- 34** למורה צילה מאגר בלתי מוגבל של חרוזים בשלושה צבעים: אדום, צהוב וירוק (חרוזים מאותו צבע נחשבים זהים). בכיתה ג' 27 תלמידים. בשיעור מלאכה המורה צילה נותנת לכל ילד שקית והילד בוחר חמישה חרוזים ומכניס לשקית. בסוף השיעור המורה מכניסה את כל השקיות למחסן. כמה תכולות מחסן אפשריות?

תשובות סופיות

- (1) א. $10!$ ב. $2!9!$ ג. $3!8!$ ד. $8!9!$ ה. $4!8!$ ו. $14!8!$
(2) שתי דרכים.
- (3) א. $8!$ ב. $8! \binom{8}{3}$ ג. $8! \cdot 2^8$
- (4) א. $5 \cdot 9^5$ ב. $9 \cdot 10^5 - 9^6$ ג. $9 \cdot 10^5 - 8 \cdot 9^5$ ד. $9^5 + 5 \cdot 8 \cdot 9^4$
- (5) א. $2^{2n} - 2^n$ ב. $|A| = \frac{2^{2n} - \binom{2n}{n}}{2}$
- (6) $4 \cdot 3 \cdot \binom{11}{3}$
- (7) א. $3 \cdot \binom{201}{2}$ ב. $\binom{202}{2}$ ג. $3 \cdot \binom{201}{2}$
- (8) א. $13^7 - 12^7$ ב. 5^7 ג. $13^7 - 4^7$ ד. $5^7 - 4^7$
- (9) א. $\binom{2n}{n} n!$ ב. $\binom{2n}{n} \cdot (2n)^2$ ג. $\binom{2n}{n} \cdot n! \cdot \binom{3n-1}{n}$ ד. $(2n)^2$
- (10) א. ראו בסרטון. ב. $(2^k - 1)^m$ ג. שאלת הוכחה.
- (11) א. $\frac{1}{3} 5!$ ב. $\frac{1}{3} 5!$
- (12) א. $\binom{12}{2} \binom{10}{2} \binom{8}{2} \binom{6}{3} \binom{3}{3} \cdot \frac{1}{3!} \cdot \frac{1}{2!}$
- ב. $\binom{12}{2} \binom{10}{2} \binom{8}{2} \binom{6}{3} \binom{3}{3} \cdot \frac{1}{3!} \cdot \frac{1}{2!} - \left(\binom{10}{2} \binom{8}{2} \binom{6}{3} \binom{3}{3} \cdot \frac{1}{2!} \cdot \frac{1}{2!} + 10 \binom{9}{2} \binom{7}{2} \binom{5}{2} \cdot \frac{1}{3!} \right)$
- (13) א. $\binom{26}{20} \binom{26}{6}$ ב. $\binom{16}{2} + \binom{11}{2} + \binom{6}{2}$ ג. $2 \left[3 \cdot \binom{20}{2} + \binom{4}{2} \cdot \binom{11}{2} + \binom{5}{2} \cdot \binom{8}{2} \right]$
- (14) א. 2^n ב. $\binom{n}{\frac{n}{2}}$ ג. n זוגי: $\frac{\binom{2n}{n} - \binom{n}{\frac{n}{2}}}{2}$, n אי זוגי: $\frac{\binom{2n}{n}}{2}$
- (15) $\frac{(3n)!}{6^n}$
- (16) $\binom{29}{9} \binom{39}{9}$
- (17) $\frac{(2n)!}{n! \left(\frac{n}{2}\right)! 2^{\frac{n}{2}}}$

1638 (18)

$$\left(\binom{349}{100} - \binom{250}{100} \right) \left(250^{50} - \frac{250!}{200!} \right) \quad (19)$$

$$2(n!)^2 \quad (20)$$

$$\binom{10}{3}^2 + \binom{10}{2}^2 + \binom{15}{1}^2 + \binom{10}{1} \binom{15}{2}^2 + \binom{15}{3}^2 \quad (21)$$

$$\binom{n-1}{9} \quad (22)$$

$$n(n-1)^{n-1} \quad (23)$$

$$\left[\frac{n}{2} \right]! \left[\frac{n}{2} \right]! \quad (24)$$

$$\left(100^{60} - \frac{100!}{40!} \right) \cdot \left(\binom{189}{90} - 100 \cdot \frac{138}{39} \right) \quad (25)$$

$$\frac{10!}{4!4!2!} \quad (26)$$

$$\frac{(m+k)!}{k!} \quad (27)$$

$$2^{13} - 1 \quad (28)$$

(29) שאלת הוכחה.

$$\binom{n+5}{5} \text{ ב.} \quad 6^n \text{ א.} \quad (30)$$

$$4^n \text{ א.} \quad 4^n \text{ ב.} \quad 3^n \text{ ג.} \quad 3^n \text{ ד.} \quad 3^n \text{ ה.} \quad 3 \cdot 4^{n-1} \text{ ו.} \quad 2^{\lfloor \frac{n}{2} \rfloor} \left(2^n - 2^{\lfloor \frac{n}{2} \rfloor} \right) \quad (31)$$

$$\binom{7}{4} \text{ א.} \quad 17 \text{ ב.} \quad (32)$$

$$|\bar{A} \cap \bar{B}| = \binom{2n}{n} - \left(\binom{10}{3} \binom{2n-10}{n-3} + \binom{14}{5} \binom{2n-14}{n-5} \right) \text{ ב.} \quad \binom{2n}{n} \text{ א.} \quad (33)$$

$$|\bar{A} \cap \bar{B}| = \binom{2n}{n} - \left(\binom{8}{3} \binom{2n-8}{n-3} + \binom{16}{7} \binom{2n-16}{n-7} - \binom{8}{5} \binom{8}{2} \binom{2n-16}{7} \right) \text{ ג.}$$

$$\frac{1}{n+1} \binom{2n}{n} \text{ ד.}$$

$$\binom{47}{20} \quad (34)$$

קומבינטוריקה

פרק 2 - הבינום של ניוטון

תוכן העניינים

1. הבינום של ניוטון.....15

הבינום של ניוטון

שאלות

(1) הוכיחו אלגברית וקומבינטורית את הזהות $\sum_{k=0}^n \binom{n}{k} 2^k = 3^n$

(2) הוכיחו לכל $n \geq 0$ את הזהות $6^n = \sum_{k=0}^n \binom{n}{k} 2^{2n-k}$

(3) הוכיחו את השוויון

$$2^n = 3^n - n3^{n-1} + \binom{n}{2} 3^{n-2} - \dots + (-1)^k \binom{n}{k} 3^{n-k} + \dots + (-1)^n \binom{n}{n} 3^0$$

(4) הוכיחו שלכל n טבעי מתקיים $\sum_{k=0}^n \binom{2n+1}{k} = 2^{2n}$

(5) הוכיחו בדרך אלגברית וקומבינטורית את הזהות $\binom{m+n}{2} = \binom{n}{2} + \binom{m}{2} + mn$

(6) הוכיחו כי $\binom{2n}{n}$ זוגי לכל $n \in \mathbb{N}$

(7) הוכיחו כי $\sum_{k=1}^n k \binom{n}{k} 2^{k-1} = \frac{n}{3} \cdot 3^n$

(8) הוכיחו כי $\forall x, y, n \in \mathbb{N}^+, \binom{x+y}{n} = \sum_{k=0}^n \binom{x}{k} \binom{y}{n-k}$

(9) הוכיחו את השוויון $\sum_{k,j=0}^n \binom{n}{k} \binom{n}{j} \binom{n}{k+j} = \binom{3n}{n}$

(10) הוכיחו בדרך אלגברית וקומבינטורית את הזהות $\binom{r}{m} \binom{m}{k} = \binom{r}{k} \binom{r-k}{m-k}$

$$\binom{n}{k} + 2\binom{n}{k+1} + \binom{n}{k+2} = \binom{n+2}{k+2} \quad (11) \text{ הוכיחו שלכל } n \geq 0 \text{ ולכל } 0 \leq k \leq n \text{ מתקיים}$$

(12) הוכיחו אלגברית וקומבינטורית את הזהות

$$(2n-1) \cdot (2n-3) \cdots 1 = \frac{\binom{2n}{2} \cdot \binom{2n-2}{2} \cdots \binom{2}{2}}{n!}$$

$$\sum_{k=1}^n k(n-k) \binom{2n}{k} \binom{3n}{n-k} = 6n^2 \binom{5n-2}{n-2} \quad (13) \text{ הוכיחו את הזהות}$$

$$\sum_{n=0}^N \binom{k-1+n}{n} = \binom{k+N}{N} \quad (14) \text{ הוכיחו את השוויון}$$

$$(15) \text{ הוכיחו כי אם } n > 0 \text{ זוגי, אז } 2^n > \binom{n}{\frac{n}{2}}$$

$$(16) \text{ כמה מבין המספרים בפיתוח הבינום } (\sqrt{2} + \sqrt[4]{7})^{80} \text{ שלמים?}$$

$$(17) \text{ הוכיחו כי לכל } n \text{ טבעי מתקיים } n^n - (n-1)^n = \sum \binom{n}{i} (n-1)^{n-i}$$

לפתרון מלא בסרטוני וידאו היכנסו לאתר www.GooL.co.il

קומבינטוריקה

פרק 3 - הכלה והדחה

תוכן העניינים

17 1. הכלה והדחה.

הכלה והדחה

שאלות

- (1) כמה מילים באורך n יש מעל הא"ב $\{A, B, C, D\}$, כך שהאותיות A, B חייבות להופיע?
- (2) לארוחת ערב הוזמנו חמישה אנשים, להם המארח קנה 10 מתנות שונות. בכמה דרכים ניתן לחלק את המתנות בין האורחים, כך שכל אורח יקבל לפחות פרס אחד?
- (3) בקייטנת ההשקעות הלא-הגיוניות יש חמישה קורסים. בכל אחד מחמשת הקורסים רשומים בדיוק 55 ילדים. לכל זוג קורסים יש בדיוק 44 ילדים שרשומים לשניהם, לכל שלושה מהקורסים יש בדיוק 33 ילדים שרשומים לשלושתם, ולכל ארבעה מהקורסים יש בדיוק 22 ילדים שרשומים לארבעתם. הוכיחו כי יש לפחות ילד אחד שרשום לכל חמשת הקורסים בו זמנית.
- (4) א. בכמה מספרים קטנים ממיליון סכום הספרות הוא 23 בדיוק?
(שאלה זו מופיעה גם בפרק על פונקציות יוצרות)
ב. בכמה מספרים קטנים ממיליון סכום הספרות הוא 31 בדיוק?
ג. בכמה מספרים קטנים ממיליון סכום הספרות הוא 23 לכל היותר?
- (5) קובייה הוטלה 8 פעמים ורשמו את התוצאות כסדרה של 8 מספרים. מה מספר האפשרויות לסדרות באורך 8 של הטלות, שבהן יופיעו כל ששת המספרים מ-1 עד 6 (כל מספר לפחות פעם אחת)?
- (6) במערכת שנה א של התוכנית למדעי המחשב באקדמיה המכללתית של תל-יפו-אביב יש חמישה קורסים. בכל אחד מחמשת הקורסים רשומים בדיוק 40 תלמידים. לכל זוג קורסים יש בדיוק 32 תלמידים שרשומים לשניהם, לכל שלושה מהקורסים יש בדיוק 24 תלמידים שרשומים לשלושתם, ולכל ארבעה מהקורסים יש בדיוק 16 תלמידים שרשומים לארבעתם. הוכיחו שיש לפחות תלמיד אחד שרשום לכל חמשת הקורסים בו זמנית.
הדרכה: על סמך הנתונים כתבו ביטוי שמתאר כמה תלמידים יש בכל חמשת הקורסים יחד.
- (7) לארוחת ערב הוזמנו חמש נשים, להן המארחת קנתה 10 מתנות שונות. בכמה דרכים ניתן לחלק את המתנות בין האורחות, כך שכל אורחת תקבל לפחות פרס אחד?

8) איש ציבור מושחת לוקח כל שנה שוחד בסך 2, 4 או 6 מיליון דולר (שלא כמו איש ציבור נורמטיבי, איש ציבור מושחת יכול לקחת שוחד של 6 מיליון דולר מספר שנים ברציפות). סדרת שוחד היא סדרת סכומים שקיבל איש ציבור מושחת במשך כמה שנים, למשל 2, 4, 2, 6, 6. כמה סדרות שוחד יניבו עבור איש ציבור מושחת סך של 20 מיליון דולר במשך 6 שנים?

9) עבור $A = \{1, 2, 3, \dots, 10\}$, כמה פונקציות $f: A \rightarrow A$ חח"ע ועל יש, כך ש- $f(k) \neq k$ עבור $k = 1, 2, 3$?

10) בכמה תמורות של המספרים $\{1, 2, 3, 4, \dots, 18\}$, כל המספרים שמתחלקים ב-3 במקומות של מספרים שמתחלקים בשלוש ואף זוגי לא במקומו?

11) ברשותך שלושה כדורים לבנים זהים, שלושה כדורים שחורים זהים, ומאגר בלתי מוגבל של כדורים אדומים זהים. בכמה אופנים ניתן להרכיב מהם קבוצה (סדר הכדורים לא משנה) בת n כדורים? פתרו בעזרת פונקציות יוצרות ובעזרת הכלה והדחה והשוו את התוצאות.

12) שבע משפחות בנות שלוש נפשות כל אחת (אבא, אמא וילדה) מגיעות למפגש חברתי.

בכמה אופנים ניתן לסדר אותם בשלוש, כך ש:

א. ללא הגבלה?

ב. כל שלשה תהיה מורכבת מאבא, אמא וילד אבל אף שלשה לא תרכיב משפחה שלמה?

ג. אף שלשה לא תרכיב משפחה שלמה (כלומר, יתכן שלשה המורכבת משלושה אבות או שני אבות וילד).

13) בכמה דרכים ניתן לחלק 40 כדורים לארבעה תאים, כך שאף תא לא יהיה ריק, כאשר

א. הכדורים זהים.

ב. הכדורים שונים.

14) ארבעה אנשים שונים (שנמספר 1, 2, 3, 4) אחראים יחד על ביצוע של 5 משימות שונות (שנקטלג א, ב, ג, ד, ה). לביצוע כל משימה נדרשים **בדיוק שני אנשים**, כאשר אין הבדל בין תפקידי שני האנשים בצוות המבצע משימה נתונה.

א. בכמה דרכים ניתן להקצות את 5 המשימות לצוותים של שני אנשים?

הנה כמה דוגמאות לדרכים **לגיטימיות** לעשות זאת:

דוגמה 1: הצוות {1, 2} יבצע את כל המשימות.

דוגמה 2: הצוות {1, 2} יבצע את משימות א ו-ב, הצוות {1, 3} את

משימות ג ו-ד, והצוות {2, 3} את משימה ה.

דוגמה 3: הצוות {1, 2} יבצע את משימות א ו-ב, הצוות {3, 4} את

משימות ג ו-ד, והצוות {2, 3} את משימה ה.

ב. בכמה דרכים ניתן להקצות את חמשת המשימות לצוותים של שני

אנשים, אם אסור שמישהו יתחמק לגמרי מעבודה, כאשר כל אחד מ-4

האנשים חייב לקחת חלק במשימה אחת לפחות (דוגמאות 1 ו-2 בסעיף א

אינן חוקיות כעת, אולם דוגמה 3 חוקית).

15) דנה, תלמידה בכיתה א', קראה בספר את המשפט המעניין: **דנה קמה דנה**

נמה. אחרי שקראה בהצלחה את המשפט, עלו בדעתה של דנה כמה שאלות

מעניינות לא פחות:

א. בכמה דרכים אפשר לסדר את כל 12 האותיות במשפט זה במחרוזת אחת

ללא רווחים, כגון **דנהקמהדנהנמה**?

ב. בכמה מהדרכים הללו מופיע בתוך המחרוזת הרצף **דמקה**?

ג. מה מספר הדרכים לסדר את 12 האותיות, כך **שלא** תופיע בתוך

המחרוזת **אף אחת** מארבע המחרוזות: **דמקה, קהה, ממד, נננה**?

16) בבחינה מתמטיקה בדידה בקורס זה יש 11 שאלות בארבעה נושאים:

2 שאלות בקומבינטוריקה בסיסית, 3 שאלות בפונקציות יוצרות, 2 שאלות

בגרפים ו-4 שאלות בהכלה והדחה, כאשר יש לענות על 6 שאלות לפחות (אפשר

יותר) וחייבים לענות על לפחות שאלה אחת מכל נושא.

בכמה אופנים ניתן לעשות זאת?

17) בכמה דרכים ניתן להרכיב מילה מהמספרים $\{1, 2, 3, \dots, n\}$, כך שכל מספר יופיע

k פעמים, אבל אף מספר לא יופיע k פעמים ברצף?

לפתרון מלא בסרטוני וידאו היכנסו לאתר www.GooL.co.il

קומבינטוריקה

פרק 4 - פונקציות יוצרות

תוכן העניינים

20 1. פונקציות יוצרות

פונקציות יוצרות

שאלות

$$(1) \quad \text{מה המקדם של } x^{10} \text{ בביטוי } \left(x^2 - \frac{1}{2}x + 2\right)^{30} ?$$

(2) בנו פונקציה יוצרת למספר האפשרויות של דני לקנות בסופר 50 מוצרי חלב לבית מסוג שוקו, מוקה ובננה. כאשר: משקה בננה מגיע רק באריזות של שלוש, משקה שוקו בזוגות, ומשקה מוקה אפשר לקנות ביחידים, ואחותו של דני אוהבת רק מוקה.
(שימו לב שעליו לחזור הביתה עם משקאות לכל בני המשפחה)

(3) איש ציבור מושחת לוקח כל שנה שוחד בסך 2, 4 או 6 מיליון דולר (שלא כמו איש ציבור נורמטיבי, איש ציבור מושחת יכול לקחת שוחד של 6 מיליון דולר מספר שנים ברציפות). סדרת שוחד היא סדרת סכומים שקיבל איש ציבור מושחת במשך כמה שנים, למשל 2, 4, 6, 6.
כמה סדרות שוחד יניבו עבור איש ציבור מושחת סך של 20 מיליון דולר במשך 6 שנים?

$$(4) \quad \text{יהי } a_n \text{ המקדם של } x^n \text{ בפיתוח של הפונקציה } \frac{1}{(1-2x)^2} \cdot \frac{1}{(1-x)},$$

ויהי b_n פתרון נוסחת הנסיגה $b_n = b_{n-1} + (n+1)2^n$ עם תנאי ההתחלה $b_0 = 1$.
הוכיחו כי $a_n = b_n$.

שימו לב: אפשר לפתור את השאלה ע"י חישוב מפורש של a_n ו- b_n , אבל ניתן גם למצוא

$$\text{קיצור דרך משמעותי בעזרת ביטוי מהצורה } \sum_{k=0}^n (...)$$

(5) יהי a_n מספר הדרכים לכתוב את n כסכום של מספר אי-שלילי של 2-ים, מספר חיובי של 3-ים, ולכל היותר שני 1-ים, כאשר סדר המחברים איננו משנה, ויהי b_n מספר הדרכים לפזר n כדורים זהים לשני תאים, כך שבתא הראשון לפחות שלושה כדורים, ובתא השני מספר זוגי של כדורים.
הוכיחו כי $a_n = b_n$.

- 6) א. רונית יוצאת לטייל בשכונה בלוויית n חיות מחמד, והיא מזמינה לטיול 3, 4 או 5 חתולים מפח האשפה (זה נקרא חתול פי"ז = פח זבל), מספר כלשהו של זוגות עורבים (עורבים באים בזוגות), וכמו כן, אם התחזית לאזרחים היסטריים לאורך המסלול רגועה, יתכן שרונית תזמין גם תנין מצרי. נסמן ב- a_n את מספר האפשרויות לבחירת n חיות מחמד לטיול של רונית (חיות מאותו מין ביולוגי נחשבות זהות).

א. חשבו את הפונקציה היוצרת של a_n (תשובה סופית כמנה של פולינומים).

ב. גם נורית יוצאת לטיול עם n חיות מחמד משלה. מספר האפשרויות של

$$\sum_{n=0}^{\infty} b_n x^n = \frac{x+x^2}{(1-x)^4}$$

נורית לבחור את החיות שלה הוא b_n , ונתון כי בכמה אופנים יכולה נורית לבחור לעצמה 23 חיות מחמד לטיול פסטורלי?

$$7) \text{ חשבו את } a_{22} \text{ בסדרה הנוצרת על ידי } F(x) = \frac{6-10x}{1-7x+12x^2}$$

- 8) בנו פונקציה יוצרת (ללא Σ) עבור מספר הדרכים לפזר n כדורים זהים ב-7 תאים, כך שמספרי הכדורים בתא הראשון ובתא השביעי שווים, בתא השני והשישי יש מספר שווה של כדורים, ובתא הרביעי מספר גדול מאשר בתא הראשון והשני יחד.

$$9) \text{ מצאו נוסחה סגורה לסכום } \sum_{k=0}^n k \cdot 5^k$$

- 10) נסמן ב- a_n את מספר הדרכים לפזר n כדורים זהים ב-5 תאים, כך שלכל $1 \leq k \leq 5$ מספר הכדורים בתא ה- k שווה למספר הכדורים בתא ה- $5-k+1$, ומספר הכדורים בתא האמצעי גדול מסכום מספרי הכדורים בתא הראשון והשני יחד.

$$\text{מצאו ביטוי אלגברי סגור (ללא } \Sigma) \text{ לפונקציה היוצרת } f(x) = \sum_{n=0}^{\infty} a_n x^n$$

- 11) ברשותך שלושה כדורים לבנים זהים, שלושה כדורים שחורים זהים, ומאגר בלתי מוגבל של כדורים אדומים וירוקים זהים. בכמה אופנים ניתן להרכיב מהם קבוצה (סדר הכדורים לא משנה) בת n כדורים? פתרו בעזרת פונקציות יוצרות ובעזרת הכלה והדחה והשוו את התוצאות.

- 12) א. בכמה מספרים קטנים ממיליון סכום הספרות הוא 23 בדיוק?
(שאלה זו מופיעה גם בפרק על הכלה הדחה)
ב. בכמה מספרים קטנים ממיליון סכום הספרות הוא 31 בדיוק?
ג. בכמה מספרים קטנים ממיליון סכום הספרות הוא 23 לכל היותר?

- 13) הוכיחו כי מספר הפתרונות בשלמים אי-שליליים למשוואה $x + y + z = n$, כאשר y זוגי, $3 \leq x \leq 5$ ו- $0 \leq z \leq 1$, שווה למספר הפתרונות בשלמים אי-שליליים למשוואה $x + y = n$, כאשר $3 \leq x$ ו- $0 \leq y \leq 2$.

- 14) נתונות סדרות $(a_n)_{n \geq 0}$, $(b_n)_{n \geq 0}$, כלשהן, ונתון שאברי הסדרה $(c_n)_{n \geq 0}$ מקיימים $c_n = \sum_{i=0}^n a_i b_{n-i}$ לכל $n \geq 0$. נסמן ב- $(da)_n$, $(db)_n$, $(dc)_n$ את סדרות ההפרשים של הסדרות $(a_n)_{n \geq 0}$, $(b_n)_{n \geq 0}$, $(c_n)_{n \geq 0}$. בהתאמה. הוכיחו באמצעות פונקציות יוצרות כי לכל $n \geq 0$ מתקיים:

$$(dc)_n = \sum_{i=0}^n (da)_i b_{n-i} = \sum_{i=0}^n a_i (db)_{n-i}$$

לפתרון מלא בסרטוני וידאו היכנסו לאתר www.GooL.co.il

קומבינטוריקה

פרק 5 - נוסחאות נסיגה (רקורסיה)

תוכן העניינים

1. נוסחאות נסיגה (רקורסיה) 23

נוסחאות נסיגה (רקורסיה)

שאלות

- (1) לכל n שלם אי-שלילי נגדיר את a_n להיות מספר הסדרות היורדות הלא ריקות, שמורכבות ממספרים טבעיים בין 1 ל- n , כך שההפרש בין כל שני מספרים עוקבים בסדרה הוא לפחות 3. כתבו נוסחת נסיגה ותנאי התחלה ל a_n . דוגמאות:
- הסדרה (1,5,9,12) נספרת בחישוב של a_{14} , מכיוון שהיא יורדת, כל הספרות שבה הן בין 1 ל-14, וההפרשים בין כל שתי ספרות עוקבות בסדרה הם 3 או יותר.
 - הסדרה (14) נספרת בחישוב של a_{14} , מכיוון שהיא יורדת, כל הספרות שבה הן בין 1 ל-14, וההפרשים בין כל שתי ספרות עוקבות בסדרה הם 3 או יותר (בגלל שאין ספרות עוקבות).
 - הסדרה (1,7,9,12) אינה נספרת בחישוב של a_{14} , מכיוון שההפרש בין הספרה השנייה והשלישית בסדרה הוא 2.
- (2) א. מצאו נוסחת נסיגה ותנאי התחלה עבור מספר האפשרויות לחלק קבוצה בת n אנשים לזוגות ולבודדים.
 ב. מצאו נוסחת נסיגה ותנאי התחלה למספר הדרכים לחלק קבוצה של n אנשים לזוגות ולשלשות, כאשר הסדר בין הזוגות והשלשות ובתוך הזוגות והשלשות אינו משנה.
- (3) בחפיסת קלפי טאקי יש מספר לא מוגבל של קלפים בצבעים צהוב, אדום, כחול וירוק, ואיננו מבחינים בין קלפים שונים מאותו צבע. יהי a_n מספר ערימות קלפי טאקי בגודל n , שבהם מעל קלף אדום או כחול אסור לשים קלף צהוב או ירוק. מצאו נוסחת נסיגה ותנאי התחלה ל- a_n .

4 מצאו יחס רקורסיבי ותנאי התחלה עבור מספר המילים באורך n מעל $\{A, B, C\}$ ללא הרצף:

א. CC

ב. AB

ג. AA, AB

ד. AA, BA

ה. AA, AB, AC

ו. AB, BC (פתרו בשתי דרכים)

ז. BA, CA

ח. AA, BB

ט. AA, BB, CC

י. BC, CB

5 מצאו יחס רקורסיבי ותנאי התחלה עבור מספר הדרכים לרצף שביל באורך n במרצפות אדומות באורך 2, מרצפות צהובות באורך 2, מרצפות ירוקות באורך 2, ומרצפות שחורות ומרצפות לבנות באורך 1 כל אחת. לאחר מכן פתרו את יחס הנסיגה שהתקבל, קבלו נוסחה מפורשת, וחשבו את ארבעת האיברים הראשונים בשתי דרכים: אחת לפי היחס הרקורסיבי ושנייה על ידי הצבה בנוסחה המפורשת שנמצאה.

6 עבור n טבעי, מהו מספר הסדרות הפלינדרומיות באורך n מעל קבוצת הספרות העשרונית $\{0, 1, 2, \dots, 9\}$?

(סדרה x_1, \dots, x_n היא פלינדרומית, אם $x_i = x_{n-i+1}$ לכל $1 \leq i \leq n$. ובעברית פשוטה: אם בקריאתה מהסוף להתחלה או מההתחלה לסוף מתקבלת אותה סדרה, למשל $(1, 7, 2, 2, 2, 7, 1)$).

- (7)** נתבונן בסדרות סופיות של סימנים, הלקוחים מתוך 6 סימנים: הספרות 0 ו-1, וארבעה סימני פעולה +, -, *, /. ובכפוף לתנאים הבאים:
1. הסדרה נפתחת ומסתיימת בספרה.
 2. אין הופעות צמודות של סימני פעולה.
- דוגמאות של סדרות העונות על התנאים: $0100/101 - 11 + 1010$, 001 .
- דוגמאות של סדרות שאינן עונות על התנאים: -00 , $+00+10$, $101+/00$.
- נסמן ב- a_n את מספר הסדרות הללו שבהן בדיוק n סימנים.
- א. מצאו יחס נסיגה עבור a_n .
 - ב. מצאו באופן ישיר את a_0, a_1, a_2, a_3 , ובדקו בעזרת הערכים שהתקבלו את יחס הנסיגה שרשמתם.
 - ג. פתרו את יחס הנסיגה וקבלו נוסחה מפורשת עבור a_n .
- בדקו בעזרת הנוסחה את תוצאות סעיף ב.

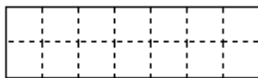

- (8)** בידינו מספר בלתי-מוגבל של בלוקים זהים בגודל 2×1

ומספר בלתי-מוגבל של בלוקים זהים בגודל 2×2 .

עלינו לרצף מלבן שממדיו $n \times 2$ (בציור להלן $n = 7$).
אסור לחרוג מגבולות המלבן.

בלוק של 2×1 אפשר להניח כרצוננו, 'שוכב' או 'עומד'.
יהי a_n מספר הריצופים השונים האפשריים.

- א. רשמו יחס נסיגה עבור a_n (הסבירו אותו) ותנאי התחלה מספיקים.
- ב. פתרו את יחס הנסיגה.
- ג. חשבו את a_4 בשתי דרכים: מתוך יחס הנסיגה שבסעיף א' ובאופן ישיר.

9) תנו ביטוי מפורש ל- a_n בנוסחאות הנסיגה הבאות וחשבו את a_3, a_4, a_5 בשתי דרכים: בעזרת יחס הנסיגה ובעזרת הנוסחה המפורשת.

א. $a_n = 5a_{n-1} - 6a_{n-2}$	כאשר $a_0 = 3, a_1 = 7$
ב. $a_{n+1} = 5a_n - 4a_{n-1}$	כאשר $a_0 = 1, a_1 = 1$
ג. $a_n = 4a_{n-1} - 4a_{n-2}$	כאשר $a_0 = -1, a_1 = 4$
ד. $a_{n+1} = 7a_{n-1} + 6a_{n-2}$	כאשר $a_0 = 1, a_1 = 0, a_2 = 7$
ה. $a_{n+1} = 4a_n - 5a_{n-1} + 2a_{n-2}$	כאשר $a_0 = 1, a_1 = 4, a_2 = 11$
ו. $a_n = 7a_{n-1} - 10a_{n-2} + 16n$	כאשר $a_1 = 19, a_0 = 14$
ז. $a_n = 6a_{n-1} - 8a_{n-2} - 3$	כאשר $a_0 = 1, a_1 = 9$
ח. $a_n = 6a_{n-1} - 8a_{n-2} - 3^n$	כאשר $a_0 = 1, a_1 = 9$
ט. $a_n = 6a_{n-1} - 8a_{n-2} - 2^n$	כאשר $a_0 = 1, a_1 = 10$
י. $a_n = 10a_{n-1} - 25a_{n-2} + 5^n$	כאשר $a_0 = -1, a_1 = 7\frac{1}{2}$
יא. $a_n = 3a_{n-1} - 2a_{n-2} + 2^n + n$	כאשר $a_0 = 1, a_1 = 2$

10) מצאו נוסחת נסיגה ותנאי התחלה עבור הסידרה a_n המקיימת:

$$a_n = 2^{2n+1} - 3^n (n-1) + 1$$

11) כתבו נוסחת נסיגה למספר הסדרות באורך n בספרות 0,1,2 ללא 00 ו-12.

12) איש ציבור נורמטיבי לוקח שוחד כל שנה בסכום 2 מיליון דולר, 4 מיליון דולר או 6 מיליון דולר. כדי לא למשוך תשומת לב, הוא לא לוקח שוחד על סך 6 מיליון דולר שנתיים ברצף. נסמן ב- a_n את מספר סדרות השוחד השונות שיכול לצבור איש ציבור בשירות נורמטיבי בן n שנים. דוגמה: במשך 4 שנים ניתן לצבור את סדרת השוחד 2,2,2,2; את סדרת השוחד 2,4,2,6; את סדרת השוחד 4,2,2,6; וכן הלאה (שימו לב ששתי הסדרות האחרונות נספרות כשתי סדרות שוחד שונות). רשמו נוסחת נסיגה ותנאי התחלה ל- a_n .

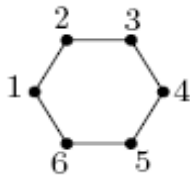
13) לכל $n \in \mathbb{N}$ נסמן על ידי a_n את מספר המילים מעל $\{A, B, C, D, E\}$ שלא מכילות

אף אחד מהרצפים AA, BA, CA .

מצאו נוסחה מפורשת עבור a_n .

14 יהי a_n מספר הסדרות באורך n שאיבריהן שייכים לקבוצה $\{1, 2, 3, \dots, 8\}$ ומקיימות את התנאי הבא: לא מופיעים בסדרה מספרים זוגיים זה בסמוך לזה.

- א. מצאו יחס נסיגה עבור a_n , ורשמו את a_1 ו- a_0 .
- ב. פתרו את יחס הנסיגה וקבלו ביטוי מפורש עבור a_n .
- ג. חשבו את a_2 מנוסחת הרקורסיה ומהביטוי המפורש, ובדקו שהתקבל אותו ערך.

15 כמה טיולים באורך n , המתחילים בקודקוד 1 ומסתיימים בקודקוד 1 יש בגרף הבא?
 לדוגמה: עבור $n = 2$ יש שני טיולים כאלה והם 1, 2, 1 ו-1, 6, 1.
 לדוגמה: עבור $n = 4$ יש שישה טיולים כאלה והם
 $(1, 2, 1, 6, 1), (1, 6, 1, 2, 1), (1, 6, 1, 6, 1), (1, 6, 5, 6, 1), (1, 2, 1, 2, 1), (1, 2, 3, 2, 1)$

16 נתון כי n הוא חזקה טבעית של 4, $f(n) = 16f\left(\frac{n}{4}\right) + n^2$ וכן $f(1) = 3$.
 פתרו בשיטת הצבה חוזרת.

לפתרון מלא בסרטוני וידאו היכנסו לאתר www.GooL.co.il

קומבינטוריקה

פרק 6 - תורת הגרפים

תוכן העניינים

28	1. מבוא לתורת הגרפים
34	2. גרף דו צדדי
37	3. עצים
41	4. מעגלים מיוחדים
45	5. איזומורפיזם

מבוא לתורת הגרפים

שאלות

הערה: חלק קטן משאלות פרק זה מסתמכות על מושג העץ. רצוי ללמוד את הפרק עצים שהוא פרק חשוב ביותר.

(1) ענו על הסעיפים הבאים:

- א. יהי $G = (V, E)$ גרף על 43 צמתים: 10 צמתים מדרגה 7, 17 צמתים מדרגה 6, 12 צמתים מדרגה 4 והיתר מדרגה 1. כמה קשתות יש ב- G ?
- ב. הוכיחו כי בכל גרף מספר הצמתים מדרגה אי-זוגית הוא זוגי.

(2) עבור $n \in \mathbb{N}$ נגדיר גרף פשוט G_n , כך שצמתיו הם 2^n הסדרות הבינאריות באורך n , ושני קודקודים מחוברים ביניהם בקשת אם ורק אם הם נבדלים בקואורדינטה אחת. מה מספר הקשתות של G_5 ושל G_n ? (גרף כזה נקרא גרף הקובייה)

(3) נגדיר גרף $G = (V, E)$ באופן הבא: $V = \{A \in P\{1, 2, 3, 4, 5, 6, 7\} \mid |A| = 3\}$ $E = \{\{A, B\} \mid |A \cap B| = 1\}$, למשל $\{\{2, 4, 7\}, \{1, 4, 6\}\} \in E$, כי בחיתוך יש איבר אחד. א. מהו מספר הצמתים? מה דרגת כל קודקוד? מה מספר הקשתות? ב. האם G דו־צי?

(4) חזרו על שאלה קודמת עבור הגרף $G = (V, E)$ באופן הבא: V כמו קודם ו- $E = \{\{A, B\} \mid A \cap B = \emptyset\}$.

(5) יהי $G = (V, E)$ על 7 צמתים: 4 מהצמתים הם מדרגה 5 וכל יתר הדרגות קטנות מ-3. מהן האפשרויות הנכונות? א. יש גרף פשוט כזה, שהוא קשיר. ב. יש גרף פשוט כזה, אבל הוא לא קשיר. ג. יש גרף כזה, אבל הוא לא פשוט ולא קשיר. ד. יש גרף כזה, והוא לא פשוט וקשיר.

- 6 נתונים שני גרפים G_1, G_2 על 5 קודקודים. סדרת דרגותיו של G_1 היא $1, 2, 3, 4, 4, 5, 6$ וסדרת דרגותיו של G_2 היא $1, 2, 3, 4, 4, 5, 6$. לגבי כל אחד משני הגרפים קבעו איזו מן הטענות הבאות נכונה:
- יש גרף פשוט וקשיר כזה.
 - יש גרף קשיר כזה, אבל הוא לא פשוט.
 - יש גרף פשוט כזה, אבל הוא לא קשיר.
 - יש גרף כזה, אבל הוא חייב להיות לא פשוט ולא קשיר.
 - לא קיים גרף כזה.

- 7 ענו על הסעיפים הבאים:
- יהי G גרף פשוט בעל n קודקודים. הוכיחו כי אם לכל שני קודקודים $x, y \in V$ מתקיים $d(x) + d(y) \geq n - 1$, אז G קשיר.
 - הוכיחו באינדוקציה כי גרף על n קודקודים ופחות מ- $n-1$ קשתות אינו קשיר.

- 8 יהי G גרף פשוט בעל n קודקודים. הוכיחו כי אם: $|E| > \binom{n-1}{2}$ (*) אז G קשיר, כאשר $|E|$ מספר הקשתות. הראו גם כי חסם זה הדוק. כלומר, הראו גרף פשוט G , עבורו $|E| = \binom{n-1}{2}$, כך ש- G אינו קשיר. זה מראה שלא ניתן לשפר את אי השוויון (*).

- 9 יהי $G = (V, E)$ גרף פשוט ויהיו $x, y \in V$ שני קודקודים לא שכנים. הוכיחו כי אם $d(x) + d(y) \geq n$, אז יש ל- x ול- y לפחות שני שכנים משותפים.

- 10 יהי G גרף פשוט על $n \geq 2$ צמתים, ויהיו $u, v \in V$ קודקודים שאינם שכנים. הוכיחו כי אם: $d(u), d(v) \geq \frac{n+1}{2}$ אז יש ל- u, v לפחות שלושה שכנים משותפים.

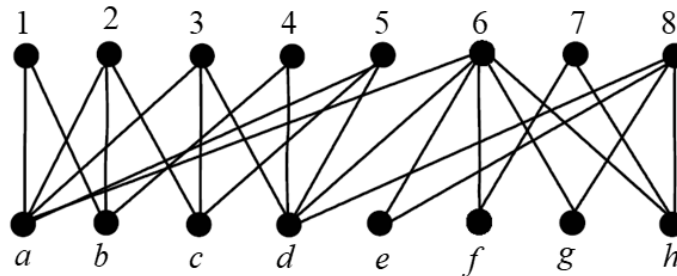
- 11 יהי $G = (V, E)$ גרף, כך ש- $(n \geq 2)$, $V = P_2(\{1, 2, \dots, n\})$, $e \in E \Leftrightarrow A \cap B = \emptyset$, $A, B \in V$ כאשר
- חשבו את $|V|$.
 - מהי דרגת כל צומת?
 - הוכיחו כי אם $n \geq 5$ אזי G קשיר (רמז: דרך השלילה).

- 12) יהי G גרף פשוט על 10 קודקודים שיש בו 41 קשתות. הוכיחו:
א. יש לפחות שני קודקודים ב- G שדרגתם היא 9.
ב. G קשיר.
- 13) יהי $G = (V, E)$ גרף פשוט. הוכיחו כי אם $|V| = |E|$, אז ב- G יש מעגל, ואם G קשיר, אז המעגל יחיד.
- 14) יהי G גרף פשוט קשיר בן 7 קודקודים, שסדרת דרגותיו היא $3, 2, 2, 2, 1, 1, 1$. כמה מעגלים פשוטים יש בגרף?
- 15) יהי G גרף פשוט בעל n קודקודים. הוכיחו כי אם לכל קודקוד $x \in V$ מתקיים $d(x) \geq \frac{n}{2}$, אז ב- G מעגל באורך 4.
- 16) הוכיחו כי בכל גרף פשוט על 100 קודקודים, שבו כל הדרגות הן לפחות 10, יש מעגל באורך ≥ 4 .
- 17) יהי G גרף פשוט. הוכיחו כי לפחות אחד מבין הגרפים G, \bar{G} קשיר. בניסוח שקול: הוכיחו כי בכל צביעת קשתות הגרף השלם K_n בשני צבעים לפחות, אחד הגרפים החד צבעיים הוא קשיר.
- 18) הוכיחו כי בכל צביעת קשתות הגרף השלם K_6 בשני צבעים, יש משולש מונוכרומטי (משולש חד צבעי).
- 19) הוכיחו כי בכל קבוצה של 9 אנשים יש בהכרח לפחות 4 המכירים זה את זה או לפחות 3 שאף שניים מהם אינם מכירים זה את זה.
- 20) יהי G גרף שקודקודיו הם תתי קבוצות בנות 4 אברים של הקבוצה $\{1, 2, \dots, n\}$, (כאשר n גדול מ-6). שני קודקודים מחוברים בקשת בגרף אם בחיתוך שלהם יש שני אברים בדיוק. לדוגמה, הקודקוד $\{1, 2, 3, 4\}$ שכן של $\{1, 2, 7, 8\}$, אך לא של $\{1, 2, 3, 7\}$. כמה קודקודים בגרף הם שכנים של $\{1, 2, 3, 4\}$, $\{1, 2, 3, 5\}$ או $\{1, 2, 4, 5\}$?

- (21) הוכיחו כי בכל צביעת קשתות הגרף השלם K_{17} ב-8 צבעים יש מעגל שכל קשתותיו צבועות בצבע אחד (מעגל מונוכרומטי).
- (22) כמה מעגלים פשוטים באורך $3 \leq k \leq n$ יש בגרף השלם K_n על קבוצת הקודקודים $\{1, 2, 3, 4, \dots, n\}$?
שני מעגלים המתקבלים אחד מהשני על ידי סיבוב נחשבים זהים.
למשל, עבור $n=5$, שני המעגלים $1, 2, 3, 4, 5, 1$ ו- $3, 4, 5, 1, 2, 3$ נחשבים זהים, ואילו המעגלים $1, 2, 3, 1$ ו- $1, 3, 2, 1$ אינם זהים.
- (23) נצבע ב- $n \geq 2$ צבעים את קשתות הגרף השלם K_n , כך שכל צבע מופיע לפחות פעם אחת.
הוכיחו כי קיים מעגל שכל קשתותיו צבועות בצבעים שונים.
- (24) יהי G גרף קשיר על 13 קודקודים, שניתן לצבוע בשלושה צבעים (כלומר, אפשר לצבוע את הקודקודים בשלושה צבעים, כך שאין שני קודקודים מאותו צבע שמחוברים בקשת).
הוכיחו שיש בגרף אנטי קליקה בגודל 5 (כלומר, 5 קודקודים שאף אחד מהם לא מחובר לאף אחד אחר).
- (25) נתונים שלושה גרפים בעלי אותה קבוצת קודקודים $G_1 = (V, E_1)$, $G_2 = (V, E_2)$ ו- $G_3 = (V, E_3)$. נגדיר $G = (V, E_1 \cup E_2 \cup E_3)$ כאיחוד שלושת הגרפים, ונניח כי לכל קודקוד ב- V דרגתו ב- G היא לפחות 6.
הוכיחו כי לפחות אחד מהגרפים G_1, G_2, G_3 אינו חסר-מעגלים.
שאלה זו מופיעה גם בפרק עצים.
- (26) יהי G_n גרף פשוט שקודקודיו הם כל תתי-קבוצות של $\{1, 2, 3, 4, \dots, n\}$, למעט \emptyset ו- $\{1, 2, 3, 4, \dots, n\}$ עצמה. שני קודקודים הם שכנים אם ורק אם אף אחד אינו מוכל במשנהו.
א. הוכיחו כי לכל $n \geq 2$, G_n קשיר.
ב. הוכיחו כי אם v תת קבוצה בת k אברים של $\{1, 2, 3, 4, \dots, n\}$ אז דרגתה כקודקוד ב- G_n היא: $2^n - 2^{n-k} - 2^k + 1$.
ג. הוכיחו כי לכל $n \geq 3$ קיים מעגל המילטון ב- G_n . מותר להסתמך על סעיפים קודמים ועל העובדה ש- $2^{n-1} + 2 \leq 2^{n-k} + 2^k$.

- (27) כמה זיווגים מושלמים יש, (שאלה זו מופיעה גם בפרק גרף דו צדדי)
- בגרף המלא K_5 ?
 - בגרף המלא K_6 ?
 - בגרף הדו"צ המלא $K_{5,5}$? (הגדרת גרף דו"צ בפרק גרף דו צדדי)
 - בגרף הדו"צ המלא $K_{5,5}$, כאשר מחקנו שלוש קשתות שיש להן צומת משותף?

- (28) ענו על הסעיפים הבאים :
- הוכיחו כי בגרף הבא אין זיווג מושלם.
 - מצאו זיווג מקסימום.
 - מהו המספר המינימלי של קשתות שיש להוסיף לגרף כך שיהיה זיווג?

- (29) יהי $G = (V, E)$ גרף פשוט, ונגדיר גרף חדש $H = (V, E')$ באופן הבא :
- $$E' = \{ \{x, y\} \mid x, y \in V \wedge \exists z \in V : \{ \{x, z\}, \{y, z\} \} \subseteq E \}$$
- הוכיחו או הפריכו כל אחת מהטענות הבאות :
- אם G קשיר, אז H קשיר.
 - אם G קשיר, אז H לא קשיר.
 - אם H קשיר, אז G קשיר.
 - אם H קשיר, אז G לא קשיר.

- (30) נתון גרף G .
- הוכיחו כי אם \bar{G} לא קשיר, אז לכל שני קודקודים x, y ב- G מתקיים $d(x, y) \leq 2$ (כאשר $d(x, y)$ הוא המרחק בין x ל- y).
- (31) נתונה קבוצה בת 5 קודקודים $V = \{v, u, t, s, r\}$.
- כמה גרפים שונים על קבוצת הקודקודים V מקיימים שדרגת כל קודקוד קטנה ממש מ-4?

32) יהי G גרף חסר מעגלים כעל 20 קודקודים ו-15 קשתות. כמה רכיבי קשירות בגרף?

33) הוכיחו כי בכל צביעה של קשתות K_{2t+1} ב- t צבעים, נקבל מעגל חד צבעי.

גרף דו צדדי

שאלות

- (1) נגדיר גרף $G = (V, E)$ באופן הבא: $V = \{A \in P\{1, 2, 3, 4, 5, 6, 7\} \mid |A| = 3\}$
 $E = \{\{A, B\} \mid |A \cap B| = 1\}$
 א. האם G דו צדדי?
 ב. האם G דו קשיר?
- (2) יהי $G = (V, E)$ גרף, כאשר כל צומת של G היא סדרה בינארית באורך 6. למשל, 000000 צומת של G . שני צמתים הם מחוברים אם הם נבדלים זה מזה בשני מקומות בדיוק. למשל, 010111 מחובר ל-011101, כי הם נבדלים במקומות השלישי והחמישי.
 א. כמה קשתות יש ל- G ?
 ב. האם G קשיר? כמה רכיבי קשירות יש ל- G ?
 ג. האם G דו"צ?
 ד. (למי שלמדו גרפים מישוריים, האם G מישורי?)
- (3) מחקו $n-1$ קשתות מן הגרף הדו-צדדי השלם $K_{2,n}$ (כאשר $n \geq 1$) והתקבל גרף G שאין בו קודקודים מבודדים (כלומר, אין בו קודקודים שדרגתם אפס). הוכיחו ש- G הוא עץ (שאלה זו מופיעה גם בפרק עצים).
- (4) מה הגרף המשלים של הגרפים הדו"צ $K_{4,4}, K_{5,5}$, ובאופן כללי $K_{n,n}$?
- (5) יהיו $G_1 = (V_1, E_1)$ ו- $G_2 = (V_2, E_2)$ שני גרפים, כאשר האיחוד שלהם מוגדר להיות $G_1 \cup G_2 = (V, E)$ כש- $V = V_1 \cup V_2, E = E_1 \cup E_2$.
 הוכיחו או הפריכו:
 א. איחוד של שני גרפים דו"צ הוא גרף דו"צ.
 ב. איחוד של שני גרפים דו"צ על קבוצות צמתים זרות הוא גרף דו"צ.
 ג. איחוד של n גרפים דו"צ על קבוצות צמתים זרות הוא גרף דו"צ.
 ד. איחוד של n גרפים דו"צ על קבוצות צמתים זרות בזוגות הוא גרף דו"צ.
- (6) הציגו את K_{16} כאיחוד של 4 גרפים דו"צ.

- (7) הוכיחו או הפריכו :
 אם $G = (V, E)$ גרף דו"צ k רגולרי שצדדיו הם A, B , אז $|A| = |B|$.
- (8) יהיו $G_1, G_2, G_3, \dots, G_7$ שבעה גרפים דו"צ שונים על אותה קבוצת צמתים V .
 לכל גרף צדדים A_i, B_i , כאשר $i = 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7$. כמוכן שבסימונים אלה מתקיים $A_i \cup B_i = V, A_i \cap B_i = \emptyset$ לכל $1 \leq i \leq 7$.
 יהי G איחוד כל הגרפים האלה, כאשר אם יש קשר המופיע בכמה גרפים ניקח רק קשת אחת, כך שאין קשתות מרובות והגרף שהגדרנו הוא גרף פשוט.
 לכל צומת ב- G נתאים סדרה בת שבע אותיות לפי הצדדים אליה הוא שייך בגרפים $G_1, G_2, G_3, \dots, G_7$, בהתאמה.
 למשל, אם v שייך לקבוצות $A_1, A_2, B_3, B_4, B_5, A_6, A_7$, כלומר בשני הגרפים הראשונים הוא בצד A , בשלושת הגרפים הבאים בצד B , ובשני הגרפים האחרונים בצד A , אז נשמיט את האינדקסים ונתאים לו את המילה $AABBBA$.
 כלומר, ל- v שלנו תתאים המילה $AABBBA$, ובאופן דומה, לכל צומת תתאים מילה בת 7 אותיות.
 הוכיחו כי אם לשני צמתים u, v מתאימה אותה מילה אז אין צומת ב- G בין u לבין v .
- (9) יהי G גרף דו צדדי $V = V_1 \cup V_2, V_1 \cap V_2 = \emptyset$, ונתון כי G הוא d רגולרי, $d \geq 1$.
 הוכיחו כי $|V_1| = |V_2|$.
- (10) הוכיחו או הפריכו :
 א. אם לגרף יש שני רכיבי קשירות בדיוק, אז הגרף המשלים הוא דו צדדי.
 ב. אם לגרף יש שני רכיבי קשירות בדיוק, אז הגרף המשלים אינו דו צדדי.
- (11) כמה זיווגים מושלמים יש,
 (שאלה זו מופיעה גם בפרק גרף דו צדדי)
 א. בגרף המלא K_5 ?
 ב. בגרף המלא K_6 ?
 ג. בגרף הדו"צ המלא $K_{5,5}$?
 (הגדרת גרף דו"צ בפרק גרף דו צדדי)
 ד. בגרף הדו"צ המלא $K_{5,5}$ כאשר מחקנו שלוש קשתות שיש להן צומת משותף?
- (12) יהי $G = (V, E)$ גרף דו-צדדי פשוט, וכן $|V| = n$.
 הוכיחו כי $|E| \leq \frac{n^2}{4}$.

- 13** נגדיר גרף שצמתיו הם $P(\{1, 2, 3, \dots, n\})$ (יש 2^n צמתים), ושני צמתים מחוברים, אם אחד מהם מכיל את השני והם נבדלים באיבר אחד. (למשל, $\{1, 2, 5, 7\}$, $\{1, 5, 7\}$ מחוברים)
- א. הוכיחו כי G קשיר.
 ב. הוכיחו כי G רגולרי.
 ג. הוכיחו כי G הוא גרף דו"צ.

- 14** הוכיחו או הפריכו: אם $G = (V, E)$ אוילרי דו צדדי, אז: $|V| \in \mathbb{N}_{even}$.
 (שאלה זו מופיעה גם בפרק מעגלים מיוחדים)

לפתרון מלא בסרטוני וידאו היכנסו לאתר www.GooL.co.il

עצים

שאלות

- (1) יהי T עץ שעל $n \geq 2$ קודקודים שלו בדיוק שני עלים. מהן דרגות קודקודי T ? רשמו אותן לכל $n \geq 2$, בסדר עולה משמאל לימין (סדרת הדרגות) והוכיחו נכונות תשובתכם.
- (2) יהי $T = (V, E)$ עץ. הוכיחו שאם כל דרגותיו אי-זוגיות, אזי גם $|E|$ הוא מספר אי-זוגי.
- (3) יהי T עץ על $n \geq 4$ קודקודים. אורך המסלול הפשוט הארוך ביותר ב- T הוא $n-2$ (יש מסלול פשוט באורך $n-2$ ואין מסלול ארוך יותר). מהן דרגות קודקודי T ? רשמו אותן בסדר עולה משמאל לימין (סדרת הדרגות).
- (4) יהי T עץ. נוסף ל- T קודקוד שנקרא לו v , וקשתות מ- v לחלק מקודקודי T . מה צריכה להיות דרגת v כדי שבגרף המתקבל יהיה בדיוק מעגל פשוט אחד? הוכיחו שאם דרגת v תהיה גדולה יותר, בגרף יהיה יותר ממעגל פשוט אחד.
- (5) G גרף עם 20 קודקודים ו-15 קשתות ללא מעגלים. כמה רכיבי קשירות בגרף?
- (6) נתונה קבוצה של 10 קודקודים, ואוסף שקפים שעליהם מצוירים עצים על אותם עשרה קודקודים. גיורא מניח מספר כלשהו של שקפים זה על זה ומקפיד שאף קשת משקף אחד לא תכסה על אותה קשת בשקף אחר (כלומר, אין אף קשת משותפת לשני עצים שונים). הוכיחו שהגרף שגיורא מקבל מאיחוד העצים שמצוירים על השקפים לא יכול להיות גרף שכל דרגותיו שוות ל-5. רמז: חשבו את מספר הקשתות בגרף.
- (7) יהיו $T_1 = (V, E_1)$, $T_2 = (V, E_2)$ שני עצים על אותה קבוצת קודקודים, ונגדיר גרף G על אותה קבוצת קודקודים, שקשתותיו $E = E_1 \cup E_2$. הוכיחו כי קיים $x \in V$, כך ש- $d(x) \leq 3$ (דרגתו של x ב- G).

- (8) יהיו $T_1 = \langle V_1, E_1 \rangle$, $T_2 = \langle V_2, E_2 \rangle$ עצים, ונגדיר גרף G כך: $G = \langle V_1 \cup V_2, E_1 \cup E_2 \rangle$.
- א. נתון כי $V_1 \cap V_2 = \{v\}$.
האם G בהכרח עץ? נמקו.
- ב. נתון כי $E_1 \cap E_2 = \{e\}$.
האם G בהכרח עץ? נמקו.
- (9) יהי T עץ על $n \geq 3$ קודקודים ויהי v קודקוד ב- T מדרגה 2.
יהי k מספר רכיבי הקשירות של $T-v$ (שהוא תת הגרף של T המתקבל ממחיקת v , והקשתות ש- v קצה שלהן).
מה הם הערכים האפשריים עבור k ? הוכיחו.
- (10) יהי T עץ בעל n קודקודים, ונתון שדרגותיו הן 1,3,5 בלבד. יש 7 קודקודים מדרגה 3 ו-10 מדרגה 5.
כמה עלים יש בעץ?
- (11) יהי $T = (V, E)$ עץ, שבו $|V| = n$. דרגות צמתי T הן 1,3,5 בלבד. מספר הצמתים שלהם מדרגה 3 הוא 10 ומספר הצמתים שלהם מדרגה 5 הוא 12.
כמה עלים (צמתים מדרגה 1) יש לעץ?
- (12) הוכיחו כי בכל צביעת קשתות הגרף השלם K_n בשני צבעים קיים עץ פורש מונוכרומטי.
הערה: עץ פורש הוא עץ שקודקודיו הם כל קודקודי G וקשתותיו הן חלק מקשתות G .
- (13) יהי $G = (V, E)$, $|V| = n$, גרף פשוט וחסר מעגלים, שבו k רכיבי קשירות. הוכיחו כי $|E| = n - k$.
- (14) מהי העוצמה הגדולה ביותר האפשרית לקבוצה של עצים על קבוצת הקודקודים $V = \{1, 2, 3, 4, 5, 6\}$, שאף שניים מהם אינם איזומורפיים? (שאלה זו מופיעה גם בפרק איזומורפיזם)
- (15) מחקו $n-1$ קשתות מן הגרף הדו-צדדי השלם $K_{2,n}$ (כאשר $n \geq 1$), והתקבל גרף G שאין בו קודקודים מבודדים (כלומר, אין בו קודקודים שדרגתם אפס). הוכיחו ש- G הוא עץ (שאלה זו מופיעה גם בפרק גרף דו צדדי).

16) ענו על הסעיפים הבאים :

א. נתונים שלושה גרפים בעלי אותה קבוצת קודקודים $G_1 = (V, E_1)$,

$$G_2 = (V, E_2) \text{ ו- } G_3 = (V, E_3).$$

נגדיר $G = (V, E_1 \cup E_2 \cup E_3)$ כאיחוד שלושת הגרפים, ונניח כי לכל

קודקוד ב- V דרגתו ב- G היא לפחות 6.

הוכיחו כי לפחות אחד מהגרפים G_1, G_2, G_3 אינו חסר-מעגלים.

ב. יהיו $G_1 = (V_1, E_1), G_2 = (V_2, E_2), G_3 = (V_3, E_3)$ שלושה עצים על אותה

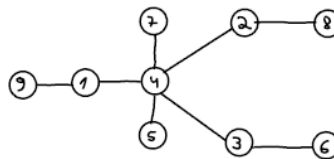
קבוצת צמתים V .

לכל צומת $v \in V$ נסמן ב- $d_i(v)$ את הדרגה של v ב- G_i , אשר $i = 1, 2, 3$.

$$\sum_{i=1}^3 d_i(v) \leq 5, v \in V, \text{ שעבורו הוכיחו כי קיים צומת}$$

17) מיהו העץ הממוספר המותאם למילה $(1, 1, 3, 4, 3, 6, 10, 1)$?

18) מהי סדרת פרופר של העץ הבא?

19) בכמה עצים שונים על קבוצת הצמתים $\{1, 2, 3, 4, 5, 6\}$ אין שום צומת מדרגה זוגית?

20) בכמה עצים על קבוצת הקודקודים $\{1, 2, 3, 4, \dots, 10\}$ כל העלים הם מספרים זוגיים?

21) כמה עצים שונים יש על הקודקודים $\{1, \dots, n\}$, שלהם בדיוק שני עלים?

22) T הוא עץ בעל 60 צמתים, מתוכם בדיוק 10 צמתים מדרגה 3 ואין בצמתים מדרגה גדולה מ-3.

א. הדגימו עץ כזה.

ב. מצאו את מספר העלים ללא שימוש בקוד פרופר.

ג. מצאו את מספר העלים בעזרת קוד פרופר.

23) בכמה עצים על הקודקודים $\{1, 2, 3, \dots, 10\}$ יש שלושה עלים והם (ורק הם):
8, 9, 10?

(24) יהי G גרף פשוט על n קודקודים המכיל מעגל המילטון, ונתון כי על ידי השמטת קשתות המעגל מתקבלת גרף של G שהוא עץ. האם ניתן על סמך הנתונים לקבוע כמה קשתות בגרף G ? אם כן, מהו מספר הקשתות?
(שאלה זו מופיעה גם בפרק מעגלים מיוחדים)

(25) מהי העוצמה הגדולה ביותר האפשרית לקבוצה של עצים על קבוצת הקודקודים $V = \{1, 2, 3, 4, 5, 6\}$, שאף שניים מהם אינם איזומורפיים?
(שאלה זו מופיעה בפרק איזומורפיזם)

לפתרון מלא בסרטוני וידאו היכנסו לאתר www.GooL.co.il

מעגלים מיוחדים

הערה: חלק קטן משאלות פרק זה מסתמכות על מושג העץ. רצוי ללמוד את הפרק עצים שהוא פרק חשוב ביותר.

דוגמאות

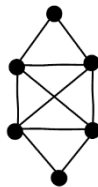
- (1) צפו בסרטון על מעגלי המילטון והוכיחו כי:
- תנאי אורה אינו תנאי הכרחי.
 - החסם במשפט אורה הוא הדוק.

- (2) בשאלה זו נחקור את הקשר בין המושג מעגל אוילר לבין מעגל המילטון. הוכיחו או הפריכו:

- אם G המילטוני, אז G אוילרי.
- אם G המילטוני, אז G לא אוילרי.
- אם G לא המילטוני, אז G אוילרי.
- אם G לא המילטוני, אז G לא אוילרי.
- לעניין הקשר בין המושגים, מה המסקנה המתבקשת מסעיפים א-ד?
- אם G הוא גם אוילרי וגם המילטוני, אז יש בו מסלול שהוא בעת ובעונה אחת גם מסלול אוילר וגם מסלול המילטון.
- אם G אוילרי וגם המילטוני, אז G הוא מעגל פשוט.
- אם יש ב- G מסלול שהוא בעת ובעונה אחת מעגל אוילר וגם מעגל המילטון, אז G הוא מעגל פשוט.

שאלות

- (1) ענו על הסעיפים הבאים:
- מצא מעגל אוילר, מעגל המילטון, ומסלול המילטון שאינו מעגל המילטון בגרף הבא:

- הוכיחו את הטענה הבאה, או תנו דוגמה נגדית והסבר שמראה שאכן מדובר בדוגמה נגדית: אם בגרף יש מעגל המילטון, אז יש בו מעגל אוילר.

- (2) נגדיר גרף $G = (V, E)$ באופן הבא: $V = \{A \in P\{1, 2, 3, 4, 5, 6, 7\} \mid |A| = 3\}$
 $E = \{\{A, B\} \mid |A \cap B| = 1\}$. למשל, $\{\{2, 4, 7\}, \{1, 4, 6\}\} \in E$.
- א. מהו מספר הצמתים? מה דרגת כל קודקוד? מה מספר הקשתות?
 ב. האם G דו"צ?
 ג. האם G אוילרי?
 ד. האם G המילטוני?
- (3) מהו האורך המירבי של מסלול ב- K_{2n+1} ? נמקו.
- (4) הוכיחו בכל גרף שכל דרגותיו 4 ניתן לצבוע את קשתותיו כך מכל קודקוד יצאו בדיוק שתי קשתות מכל צבע.
- (5) ענו על הסעיפים הבאים:
 א. יהי G גרף שקודקודיו הן תתי קבוצות בנות 4 איברים של $\{1, 2, 3, \dots, 8\}$, כאשר שני קודקודים מחוברים אם ורק אם בקבוצות יש 2 איברים בדיוק. האם ב- G יש מעגל המילטון?
 ב. יהי $K_{m,n}$ גרף דו צדדי שלם. הוכיחו כי $K_{m,n}$ המילטוני $\Leftrightarrow m = n$.
- (6) יהיו $G_1 = (V_1, E_1)$, $G_2 = (V_2, E_2)$ שני גרפים אוילריים פשוטים. נגדיר $G = (V, E)$ באופן הבא: $V = V_1 \cup V_2$, $E = E_1 \cup E_2$, ומלכדים צומת $u_1 \in V_1$ עם צומת $u_2 \in V_2$. האם G אוילרי? אם נחבר את u_1 עם u_2 במקום ללכד אותם, האם כעת G אוילרי?
- (7) יהי $G = (V, E)$ גרף אוילריאני בעל מספר אי זוגי של צמתים. הוכיחו כי יש ב- G לפחות שלושה צמתים בעלי אותה דרגה. (שובך היונים, מספר הקודקודים $2n+1$ ויש n דרגות אפשריות כי כולן זוגיות)
- (8) יהי G גרף בעל שני רכיבי קשירות, T_1 ו- T_2 , שכל אחד מהם עץ. נוסיף שתי קשתות חדשות ל- G (קבוצת הקודקודים נשארת ללא שינוי) ויתקבל גרף חדש \tilde{G} .
 א. הוכיחו שב- \tilde{G} בהכרח יש מעגל.
 ב. בנו דוגמה שבה ב- \tilde{G} יש מעגל המילטון.

- 9** יהי G גרף פשוט על $n \geq 3$ קודקודים.
נתון:
1. n מספר זוגי.
2. כל הדרגות ב- G שוות (כלומר G גרף רגולרי).
3. גם G וגם \bar{G} קשירים.
הוכיחו שלפחות באחד מבין G ו- \bar{G} יש מעגל המילטון.
- 10** הוכיחו או הפריכו: אם G אוילרי דו"צ, אז מספר הצמתים של G הוא זוגי.
- 11** עבור $A = \{1, 2, 3\}$, נגדיר $G = (V, E)$, כאשר $V = A \times A$ (9 צמתים), ואת E קבוצת הצמתים נגדיר באופן הבא: $\{(a, b), (c, d)\} \in E$ אם ורק אם $a + b \neq c + d$.
א. הוכיחו כי G קשיר.
ב. מה דרגת הצומת $(1, 1)$ ומה דרגת הצומת $(2, 3)$? כמה קשתות יש ב- G ?
ג. הוכיחו כי אין ב- G מסלול אוילר.
- 12** יהי G גרף פשוט 3-רגולארי על $n \geq 4$ קודקודים. נתון שב- G יש מעגל המילטון. הוכיחו שתת הגרף של G , המתקבל ממחיקת כל הקשתות ששייכות למעגל המילטון, הוא בעל $\frac{n}{2}$ רכיבי קשירות (בפרט, יש להוכיח ש- n זוגי).
- 13** יהיו $G_1 = (V, E_1)$, $G_2 = (V, E_2)$ שני גרפים על אותה קבוצת קודקודים V . נגדיר את הגרף $G = (V, E_1 \oplus E_2)$, כאשר $E_1 \oplus E_2$ הוא ההפרש הסימטרי של שתי קבוצות הקשתות (כל הקשתות שנמצאות ב- E_1 או ב- E_2 אבל לא בשתייהן). הוכיחו כי אם ב- G_1, G_2 יש מעגל אוילר ו- G קשיר, אז גם בו יש מעגל אוילר.
- 14** יהי $G = (V, E)$ גרף על n צמתים.
א. הוכיחו כי אם $|E| > \binom{n-1}{2} + 1$, אז G המילטוני.
ב. הוכיחו כי החסם הנ"ל הדוק. כלומר, כי הטענה:
אם $|E| \geq \binom{n-1}{2} + 1$, אז G המילטוני – איננה נכונה.
- 15** נתון $G = (V, E)$ גרף אוילרי שיש בו שלוש קשתות $e_1, e_2, e_3 \in E$, שלאחר הסרתן מהגרף, G נשאר אוילרי.
א. הדגימו גרף כזה.
ב. הוכיחו כי G לא דו"צ.

16 נתון G גרף אוילר, ונגדיר שיטה: נבחר קודקוד, נתחיל ממנו מסלול, ונמשיך אותו כרצוננו כל עוד אפשר בלי לחזור על קשת פעמיים.

א. הוכיחו כי בשיטה זו תמיד נקבל מעגל.
 ב. האם בשיטה זו מתקבל תמיד מעגל אוילר?
 ג. נתון כי G גם המילטוני.
 האם בהכרח יש בו מסלול שהוא גם מעגל אוילר וגם מעגל המילטון?

17 יהי G גרף פשוט על n קודקודים, המכיל מעגל המילטון, ונתון כי על ידי השמטת קשתות המעגל מתקבלת תת גרף של G שהוא עץ.
 האם ניתן על סמך הנתונים לקבוע כמה קשתות בגרף G ? אם כן, מהו מספר הקשתות?
 (שאלה זו מופיעה גם בפרק מעגלים מיוחדים)

18 יהי G גרף, לאו דווקא קשיר, שכל דרגותיו אי זוגיות. נבנה גרף H שקודקודיו הם קודקודי G ועוד קודקוד חדש v , שקשתותיו הם קשתות G וכל הקשתות האפשריות בין v לקודקודי G .
 הוכיחו שב- H יש מעגל אוילר.

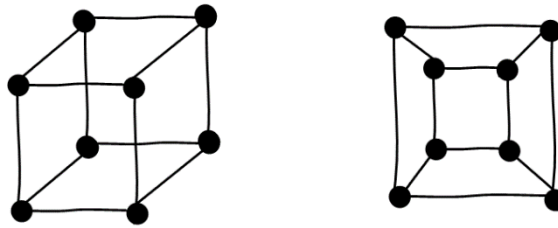
19 הוכיחו או הפריכו: אם $G = (V, E)$ אוילרי דו צדדי, אז: $|V| \in \mathbb{N}_{\text{even}}$.
 (שאלה זו מופיעה גם בפרק גרף דו צדדי)

לפתרון מלא בסרטוני וידאו היכנסו לאתר www.GooL.co.il

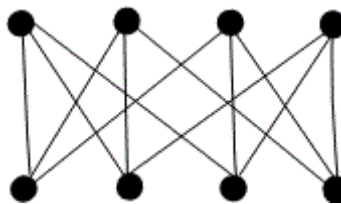
איזומורפיזם

שאלות

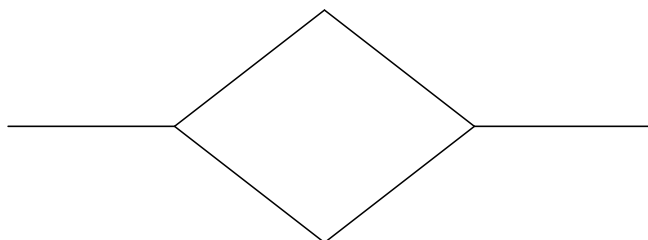
- (1) הוכיחו כי הגרפים הבאים איזומורפיים זה לזה.
זה אומר שגרף הקובייה התלת מימדי הוא מישורי (כלומר, ניתן לשכן אותו במישור [למצוא גרף איזומורפי לו] מבלי שאף צלע חותכת צלע אחרת).

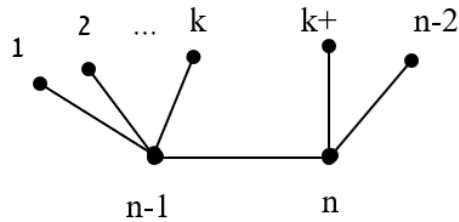
- (2) הוכיחו כי ניתן לשכן במישור את הגרף הבא.
כלומר, קיים גרף G איזומורפי לו, מבלי שאף צלע ב- G חותכת צלע אחרת.

- (3) יהיו G_1, G_2 שני גרפים איזומורפיים.
הוכיחו כי G_1 חסר מעגלים $\Leftrightarrow G_2$ חסר מעגלים, והסיקו כי $G_1 \Leftrightarrow G_2$ עץ.
- (4) כמה גרפים שונים זה מזה ואיזומורפיים לגרף שמצויר להלן אפשר לבנות על קבוצת הקודקודים $\{a, b, c, d, e, f\}$?

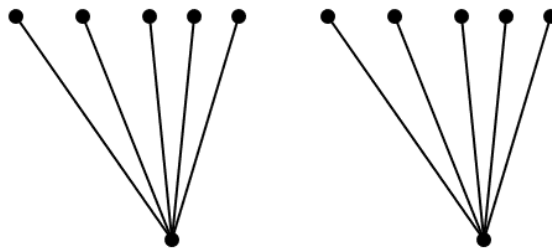

(5) כמה גרפים שונים על קבוצת הקודקודים $V = \{1, 2, \dots, n\}$ איזומורפיים לגרף הבא:

תנו תשובה לכל k, n טבעיים המקיימים $2 \leq k \leq n-3$.
הפרידו בין המקרים $n = 2k+2$, $n \neq 2k+2$.

(6) כמה גרפים שונים על קבוצת הקודקודים $V = \{v_1, v_2, \dots, v_{12}\}$ איזומורפיים לגרף הבא:

(7) הוכיחו או הפריכו:
אם לשני גרפים אותה רשימת דרגות (כלומר, אם נסדר את דרגות קודקודי כל אחד מהגרפים בסדר עולה, נקבל אותה סדרה), אז הגרפים איזומורפיים.

(8) נגדיר C_n להיות מעגל על n קודקודים.
לאילו ערכים של n מתקיים ש- C_n איזומורפי ל- \bar{C}_n ?
(כאשר \bar{C}_n הוא הגרף המשלים)

(9) יהי T עץ.
מהי העוצמה הגדולה ביותר האפשרית לקבוצה של עצים על קבוצת הקודקודים $V = \{1, 2, 3, 4, 5, 6\}$, שאף שניים מהם אינם איזומורפיים? (שאלה מאתגרת)

לפתרון מלא בסרטוני וידאו היכנסו לאתר www.GooL.co.il

קומבינטוריקה

פרק 7 - אינדוקציה

תוכן העניינים

47 1. אינדוקציה

אינדוקציה

שאלות

הוכיחו באינדוקציה את הטענות הבאות:

$$1+3+5+7+\dots+(2n-1)=n^2 \quad (1)$$

$$\sum_{k=1}^n (4k+1) = n(2n+3) \quad (2)$$

$$\sum_{k=1}^n k^2 = \frac{n}{6}(n+1)(2n+1) \quad (3)$$

$$\sum_{k=1}^n \frac{1}{k(k+1)} = \frac{n}{n+1} \quad (4)$$

$$\sum_{k=1}^n \frac{1}{(4k-3)(4k+1)} = \frac{n}{4n+1} \quad (5)$$

$$\sum_{k=1}^n 2^k = 2(2^n - 1) \quad (6)$$

$$\sum_{k=1}^n \frac{3}{4^{k-1}} = 4 - \frac{1}{4^{n-1}} \quad (7)$$

$$\sum_{k=1}^{3n} k = 1\frac{1}{2}n(3n+1) \quad (8)$$

$$\sum_{k=1}^{3n} (4k-1) = 3n(6n+1) \quad (9)$$

$$\sum_{k=1}^n (n+k) = \frac{n}{2}(3n+1) \quad (10)$$

$$\sum_{k=1}^n 3^{n+k} = \frac{3^{n+1}(3^n-1)}{2} \quad (11)$$

$$13 \mid (4^{2n+1} + 3^{n+2}) \quad (12)$$

$$\sum_{k=1}^{2n} \frac{1}{k} < \frac{2+3}{2} \quad (13)$$

(14) הוכיחו באינדוקציה על n שהנוסחה הנתונה היא אכן פתרון לנוסחה הרקורסיבית הנתונה:

$$\text{לכל } n > 1, a_n = 0, 2a_{n-1} \mid a_{n-1}, \text{ כאשר } a_0 = a_1 = 1.$$

$$\text{הוכיחו באינדוקציה כי: לכל } n \geq 0, a = (-1)^n (1 - 2n).$$

לפתרון מלא בסרטוני וידאו היכנסו לאתר www.GooL.co.il

קומבינטוריקה

פרק 8 - שובך היונים

תוכן העניינים

49 1. שובך היונים

שובך היונים

שאלות

- (1) תהי $A = \{1, 2, 3, \dots, 49\}$. הוכיחו כי לכל בחירה של קבוצה $B \subseteq A$, כך ש- $|B| = 26$, יהיו ב- B לפחות שני איברים שסכומם 49.
- (2) תהי A קבוצה של שישה מספרים מתוך $\{1, \dots, 11\}$. הוכיחו כי קיימות שתי תתי קבוצות של A שסכום אבריהן שווה.
- (3) מה הגודל המירבי של קבוצה של מספרים טבעיים, שבה אין שני מספרים שסכומם או הפרשם מתחלק ב-3009? נמקו.
- (4) תהי A קבוצה של n מספרים טבעיים כלשהם. הוכיחו שקיימת קבוצה חלקית לא-ריקה של A , שסכום איבריה מתחלק ב- n .
- (5) הוכיחו כי בכל צביעה של המישור בשני צבעים, כחול ואדום, יש שתי נקודות שמרחקן אחד והן צבועות באותו צבע.
- (6) יהי $n \in \mathbb{N}$. הוכיחו כי קיים $k \in \mathbb{N}$, כך שבמס' הטבעי $k \cdot n$ מופיעות הספרות 7 ו-0 בלבד.
- (7) הוכיחו כי מבין כל 12 מספרים דו-ספרתיים יש שניים שהפרשם בעל שתי ספרות זהות.
- (8) הוכיחו כי מבין כל בחירת 26 נקודות בתוך משולש שווה צלעות, שאורך צלעו הוא אחד, יש שתי נקודות שהמרחק ביניהן קטן מ- $\frac{1}{5}$.
- (9) הוכיחו כי בכל בחירה של $n+1$ מספרים מתוך הקבוצה $\{1, 2, 3, \dots, 2n\}$, יש שני מספרים x, y כך ש:
 א. x, y זרים (כלומר, המחלק המשותף המקסימלי שלהם הוא 1).
 ב. x מתחלק ב- y ללא שארית.
 ג. הראו כי החסם הנ"ל הדוק, כלומר אפשר לבחור n מספרים מבלי שיתקיימו תנאים א ו-ב.

- (10)** נבחר 46 מספרים מתוך הקבוצה $\{1, 2, 3, \dots, 81\}$. הוכיחו כי יש שני מספרים שהפרשם הוא בדיוק 9. הוכיחו גם כי המספר הנ"ל הדוק (כלומר מצאו 45 מספרים מתוך $\{1, 2, 3, \dots, 81\}$, שאין בהם שניים שהפרשם הוא בדיוק 9).
- (11)** תהי A קבוצה בת 20 מספרים מתוך הסדרה החשבונית $1, 4, 7, 10, \dots, 100$. הוכיחו כי יש שני מספרים שסכומם 104.
- (12)** n אנשים נפגשו במסיבה ולחצו ידיים. הוכיחו כי יש שני אנשים שלחצו בדיוק אותו מספר ידיים.
- (13)** הוכיחו כי בכל צביעה של קשתות הגרף השלם K_6 בשני צבעים, יש משולש מונוכרומטי.
- (14)** הוכיחו כי בכל גרף יש שני קודקודים בעלי אותה דרגה.
- (15)** לפוליטיקאי נותרו 50 ימים עד לבחירות, והוא מתכנן נאומי בחירות: לפחות אחד ביום אך לא יותר מ-75 נאומים בסך הכל. הוכיחו כי קיימת סדרת ימים שבהם הוא נואם 24 נאומים.
- (16)** יהי $n \in \mathbb{N}$. הוכיחו כי קיים $m \in \mathbb{N}$, כך ש- n מחלק את $2^m - 1$. הדרכה: התבוננו בסדרה $2^1 - 1, 2^2 - 1, 2^3 - 1, \dots, 2^{n+1} - 1$.

לפתרון מלא בסרטוני וידאו היכנסו לאתר www.GooL.co.il